

TARTU VALLA

KUUKIRI

AASTAST 1996

Kaunis kodu 2023

lk 6

lk 6

**Tartu vald tunnustas
parimaid õppureid**

lk 8

**Raamatukogude töötajad
käisid õppereisil Soomes**

lk 12

**Tartumaa aasta ema
on Ingrid Matteus**

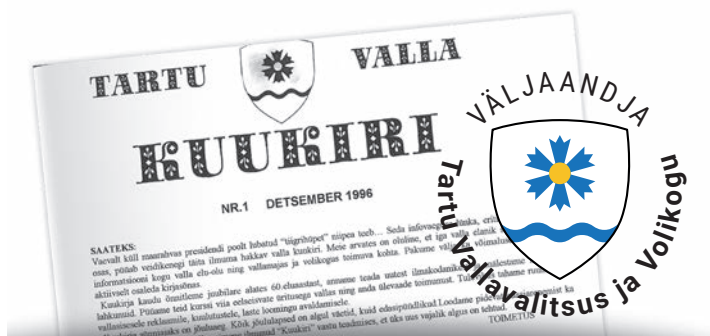

lk 16

Tabivere Põhikool sai 50

TARTU VALLA KUUKIRI

AASTAST 1996

Kuukirjas avaldatakse eelmisel kuul valda sündinud ja meie seast lahkunute andmeid. Lehte lisatakse nende laste nimed, kelle vanemad on vallale nime avaldamiseks andnud loa.

Toimetusel on õigus vajadusel tekstidele teha keelekorrekture.

Kõige uuemad uudised Tartu vallas toimuvast leiad **Tartu valla kodulehelt** ning **Tartu valla** või **Kuukirja Facebooki lehtedelt**.

Ära unusta alla laadida **Tartu valla äppi!** Äpi kaudu saab vallale edastada oma mõtteid ja teavitada parandust vajavatest objektidest.

Augustis kuukiri puhkab!

Toimetus palub saata augusti teated, reklaamid, kuulutused jne juuli Kuukirjas ilmumiseks hiljemalt 3. juulil.

Skanni QR-kood
Tartu valla äpi
allalaadimiseks!

Väljaandja: Tartu Vallavalitsus ja Volikogu
Toimetus: Ekas OÜ e-post: kuukiri@tartuvald.ee
Peatoimetaja: Katrin Sisask Tel. 5627 0280 (E-R 17.00–20.00)
Toimetaja / reporter: Kaisa Kreela
Küljendaja / fotograaf: Rasmus Karja Tel. 510 3479 (E-R 9.00–17.00)

Tartu valla Kuukiri ilmub tasuta.

Kuukirja saab elektrooniliselt lugeda valla koduleheküljel aadressilt:

tartuvald.ee/tartu-valla-kuukiri

või ajakirjana Issuust:

issuu.com/tartuvald/kuukiri

Juuli Kuukirjas avaldatavaid kaaskirju ja reklaame ootab toimetus hiljemalt **3. juulini**.

Jälgi Kuukirja tegemisi ka Facebookis:

facebook.com/TartuVallaKuukiri

Oled huvitav ettevõtte Tartu vallas või tead inimest või tegu, mis vääraks kajastust? Saada vihje Tartu valla Kuukirjale!

JAANUARIST ON MUUTUNUD VALLAVALITSUSE JA TEENINDUSPUNKTIDE VASTUVÕTU AJAD!

Tartu Vallavalitsus Haava tn 6, Kõrveküla alevik, Tartu vald, 60512 Tartumaa.
Kodanike vastuvõtt T kell 8.00–12.00 ja 12.30–18.00. Tel. 510 6363, e-post: tartuvald@tartuvald.ee

Tabivere teeninduspunkt

Seoses Tabivere lasteaia rekonstrueerimistöödega toimub alates jaanuarist Tabivere teeninduspunktis kodanike vastuvõtt **Tabivere Rahvamajas** (Tuuliku 10, Tabivere alevik, Tartu vald, 49127 Tartumaa).

Tartu Vallavalitsuse HAP spetsialist Endla Suvi vastuvõtt K ja N kell 8.00–16.30 (lõuna 12.00–12.30) ja R kell 8.00–12.00. **Tartu Vallavalitsuse sotsiaaltööspsialist Triin Vaino** vastuvõtt T kell 8.30–12.00. Tel. 525 4948, e-post: tabivere@tartuvald.ee

Laeva teeninduspunkt Väänikvere tee 8, Laeva küla, Tartu vald, 60608 Tartumaa.

Kodanike vastuvõtt T kell 13.00–16.30.

Tel. 5302 6608, e-post: laeva@tartuvald.ee

Piirissaare teeninduspunkt Valla, Tooni küla, Tartu vald, 62603 Tartumaa.

Vastuvõtt T kell 9–10, muul ajal kokkuleppel, e-post: toomas.lindjärv@tartuvald.ee, piirissaare@tartuvald.ee, Tel. 529 4630

Trükk: AS Ecoprint
Tiraaž: 6000

Uues kuues Tartu valla Kuukiri

Katrin Sisask,
Tartu valla Kuukirja peatoimetaja

Hoiad enda käes Tartu valla Kuukirja 294. numbrit, mis on natuke teistmoodi, aga samas ei ole ka. Olen olnud Kuukirja ainuke töötaja – toimetaja, reporter, fotograaf, küljendaja – peagi viis aastat. Suure armastuse, hoole ja kirega on selle aja jooksul ilmunud 54 Kuukirja. Need aastad on olnud täis arengut ja eneseületamist. Igal asjal on aga oma aeg ja maailm on pidevas muutuses. Seda kõike ei tohi karta ja nendel muudatustel on kasulik lasta juhtuda. Olles inimtüüp, kes vajab pidevat arengut, olen oma elus asunud uuele teekonnale ja üle väga paljude aastate taas eraettevõtlastusest palgatööle suundunud.

See kõik toob kaasa mõningaid muudatusi Tartu valla Kuukirja tegemises. Lugeja jaoks ei muutu suurt midagi. Kuukiri puhkab endiselt augustis ja ilmub ikka 11 korda aastas. Laialivedu toimub endiselt Omniva poolt ja trükki teostab ikka edasi meie valla ettevõtte Ecoprint, kes on seda juba väga pikki aastaid teinud.

Mis siis muutub?

Üritustel pildistamas hakkab käima Rasmus Karja, kes hakkab ka Kuukirja küljendama ja trükki saatma. Seetõttu võib tähelepanelik lugeja avastada sellest Kuukirjast mitmeid muudatusi Kuukirja kujunduses.

Teine muudatus on see, et Kuukirja toimetuses asub reporterina tegutsema Kaisa Kreela, kes on ka varem juba Kuukirjale nii mõnedki kaastööd saatnud. Kolmas suurem muudatus on see, et lisaks minu telefoninumbrile saab nüüd Kuukirja asjus helistada ka Rasmus Karjale. Kirjadele vastama ja E-R kell 17.00–20.00 telefoniga suhtlema jään endiselt mina.

Katrin Sisask 2022. a Võidupühal
Foto: Rasmus Karja

17.05.2023 vallavolikogu istungil vastu võetud otsused ja määrused

Kadri Linamägi,
Tartu valla personali- ja
dokumendihalduse spetsialist

MÄÄRUSED

Määrus nr 6 – Avaliku ürituse korraldamise ja pidamise nõuded

Määrusega kehtestatakse Tartu valla haldusterritooriumil toimuva avaliku ürituse korraldamise ja pidamise nõuded. Määruse eesmärk on tagada inimeste ja elukeskkonna rahu ning ohutus, samuti vältida võimaliku ohu tekkimist.

Määrus nr 7 – Tartu Vallavolikogu 24.05.2018 määruse nr 14 „Üldhooldusteenuse osutamise kord Tartu vallas“ muutmise

Määruse muutmise tingib üldhooldusteenuse rahastamises riigi tasandil tehtud muudatus. Alates 01.07.2023 rahastab riik üldhooldekodudes hooldustöötajate ja abihoolustöötajate personalikulud, andes selleks vajaliku sihtotstarbelise raha kohalikele omavalitsustele.

OTSUSED

Otsus nr 24 – Keeldumine Põltsamaa valla ja Tartu valla vahelise piiri muutmise taotlemisest

Otsustati mitte taotleda Tartu valla ja Põltsamaa valla vahelise piiri muutmist ja lõpetada menetlus Tartu valla ja Põltsamaa valla vahelise piiri muutmiseks.

Otsus nr 25 – Loa andmine halduslepingu sõlmimiseks

Lubada Tartu Vallavalitsusel sõlmida Hansu ja Grete lastehoid OÜ-ga, registrikood 14228244, haldusleping kestusega kuni 10 aastat lapsehoiuteenuse osutamiseks Tartu vallas Raadi alevis Kaupmehe tn 4-3 asuvates ruumides lastele, kelle elukoht Eesti rahvastiku registrijärgsel on Tartu vallas.

Otsus nr 26 – Vallavara omandamine

Omandada Tartu valla munitsipaalomandisse Tartu vallas Võibla külas asuv Maramaa-Lähte kergtee L12 katastriüksus (katastriüksuse tunnus 79401:001:0366, kinnistusraamatu nr 889704, pindala 249 m², 100% transpordimaa).

Otsus nr 27 – Vallavara omandamine

Omandada Tartu valla munitsipaalomandisse Tartu vallas Maramaa külas asuv Maramaa-Lähte kergtee L40 katastriüksus (katastriüksuse tunnus 79401:001:0398, kinnistusraamatu nr 962704, pindala 1375 m², 100% transpordimaa) hinnaga 412,50 eurot.

Järgmine volikogu istung toimub 21.06.2023 algusega 16.00.

Istungi otseülekannet on võimalik vaadata volikogude infosüsteemis VOLIS. Istungit saab järelvaadata YouTube'i kanalis Tartu Vallavolikogu. Volikogu istungite materjalid on avalikult kättesaadavad veebis: tartuvald.ee/et/volikogu-istungite-materjalid.

Võidupühal 23. juunil Tartu vallas

9.00 Pärja asetamine Äksi Vabadussamba jalamile.
Hümni laulab Äksi Segakoor.

9.45 Pärja asetamine Maarja-Magdaleena Vabadussamba jalamile.
Hümni laulab Maarja-Magdaleena Segakoor.

13.40 Võidutule tseremoonia Eesti Põllumajandusmuuseumis Ülenurmes. Tartu valla võidutule võtab vastu volikogu esimees Vahur Poolak.

15.00 Võidutuli jõuab Tabivere muuseumi tulelatarile.

17.00 Tartu linna jaanituli Raadil.

19.00 Tammistu jaanituli.

20.00 Maarja-Magdaleena jaaniõhtu.

20.00 Laeva jaaniõhtu.

Revisjonikomisjoni tegemised

Kert Kingo
Tartu vallavolikogu
revisjonikomisjoni esimees

Tartu vallavolikogu revisjonikomisjonil on toimunud perioodil 2022. aasta augustist kuni 2023. aasta juunini igakuiselt koosolekud, mille käigus on arutatud Tartu vallavalitsuse tegevusega seoses mitmeid olulisi küsimusi.

Üheks oluliseks teemaks on olnud hoonestusõigusega seotud küsimus Tila külas asuva Ermi tn 9/11/13 kinnistul, täpsemalt otsuste õiguspärasus. Nimelt avastas revisjonikomisjon, et Tartu valla hoonestusõiguse protsess Ermi tn 9/11/13 hoonestamiseks ei ole olnud läbipaistev, seadustega kooskõlas, kooskõlas vallavolikogu tahte ja valla huvidega. Revisjonikomisjoni hinnangul võis olla nimetatud tegevus õigusvastane ja rikkuda avalikku huvi.

Õiguselguse saamiseks pöördus revisjonikomisjon 21.10.2022 taotlusega justiitsministeeriumi poole, kes tulevalt Vabariigi Valitsuse seaduse § 753 lõikest 1 teostab (alates 01.01.2018) haldusjärelvalvet kohaliku omavalitsuse üksuste haldusaktide õiguspärasuse üle. Järelevalve eesmärk oli tuvastada, kas haldusakt on õiguspärane ega riku avalikku huvi.

Oma 01.12.2022 vastuskirjas revisjonikomisjonile juhtis justiitsministeerium tähelepanu järgnevale:

1. Tartu vallavolikogu 22.08.2019 otsus nr 83 ja vallavalitsuse 12.09.2019 otsuse nr 778 lisaks olnud tingimustega ei olnud kooskõlas volikogu 28.05.2020 otsus nr 15 „Nõusoleku andmine hoonestusõiguse seadmise lepingute sõlmimiseks“ punkt 2 (ja osaliselt ka punktid 4 ja 5), millega anti vallavalitsusele nõusolek koormata Ermi tn 11 kinnistu hoonestusõigusega Ermi 11 kinnistu OÜ kasuks. Seega oli volikogu otsuse nr 15 punkt 2 vastuolus otsustega nr 83 ja 778.
2. Volikogu 20.04.2022 otsusest nr 31 ei nähtu põhjendusi selle kohta, miks pidas volikogu mõistlikuks anda nõusolek hoonestusõiguse võõrandamiseks isikule, kellel asjakohastes valdkondades tegutsemise kogemust ei ole ehk kes ei oleks vastanud konkursi tingimustele.
3. Volikogu peab olema ühiskonnale eeskujuks seaduste ja ka enda poolt kehtestatud õigusaktide järgimisel. See,

et volikogu ei järgi enda kehtestatud korda vallavara valitsemiseks ja enda poolt varem tehtud otsuseid, kahjustab õiguskindluse põhimõtet ja ühiskonna usaldust volikogu vastu.

4. Kohalikul omavalitsusel on põhiseaduse §-st 154 tulenev enesekorraldusõigus. Seega on volikogul võimalik iseisvalt jõuda otsustuseni, kas ja kuidas otsuseid või põhjendusi muuta ning milliste meetmete abil edaspidi tagada oma tegevuse õiguspärasus. Ministeerium avaldab lootust, et Tartu Vallavolikogu pöörab sellele kohast tähelepanu.

Käesolevaks ajaks on aga selgunud, et kuigi vallavalitsus on väitnud, justkui objekti sisuline ehitus algas lepingus toodud tähtajal ehk 2021. aastal, siis dokumentide kohaselt ehitust senini alustatud pole. Seda väidetavalt põhjusel, et hinnad on tõusnud ja sellest tulenevalt on tekkinud vajadus tellida uued projektid. Hariduse Edendamise SA juhatuse liige Urmo Uibolet on vallavalitsusele esitanud ka uue ajaplaani, mille kohaselt avatakse kinnistule planeeritud kooli esimesed klassid ja lasteaed 2024. aastal. Ehitusperioodiks on 12 kuud ja ehituse algusaeg on hiljemalt juuni 2023. Hoone kasutusloa taotlemine ja sisustamine on plaani kohaselt juuli-august 2024., välialade lõplik valmimine 2024 sügisel.

Nendest asjaoludest tulenevalt edastas revisjonikomisjon ettepanekud majanduskomisjonile ning arengu- ja planeerimiskomisjonile seisukoha kujundamiseks seoses Ermi tn 9/11/13 kinnistul toimuvaga, s.o lepingu täitmisega ja objekti maksumuse tõusuga ning arendaja usaldusvääruse hindamiseks seniste tegevuste/tegematajätmistega valguses. Veel pöördus revisjonikomisjon õiguselguse saamiseks taotlusega justiitsministeeriumi poole vallavara vahetamise küsimuses. Vallavolikogu 16.03.2022 otsusega nr 25 otsustati vahetada Tartu valla munitsipaalomandisse Pöialpoisi tn 8 kinnistu Tartu valla omandis oleva Vahtra tn 4 katastriüksuse vastu. Revisjonikomisjoni hinnangul oli tegemist maade vahetusega, mis ei olnud seadustega kooskõlas, kuna vahetatava maa hinna kujunemine ei olnud selge. Järelevalve eesmärk oli tuvastada, kas haldusakt on õiguspärane ega riku avalikku huvi.

Vastavalt justiitsministeeriumi 01.12.2022 vastusele juhtis ministeerium tähelepanu järgnevale:

Kert Kingo
Tartu vallavolikogu
revisjonikomisjoni esimees

1. Otsusest nr 25 nähtuvalt ei ole Vahtra tn 4 katastriüksuse väärtust korrektselt hinnatud ega põhjendatud, mistõttu on otsus vastuolus volikogu 22.11.2018 määruse nr 30 „Tartu vallavara eeskiri“ §-ga 17 ja HMS §-ga 56.

2. Otsuses nr 25 märgitu kohaselt Vahtra tn 4 katastriüksuse väärtust ei hinnatudki. Selle asemel loeti katastriüksuse väärtuseks OÜ Tartu Valla Kommunaal omandis olnud Pöialpoisi tn 8 kinnistu bilansiline jääkmaksumus, millele lisandus käibemaks. Seejuures viidati võlaõiguse seaduse (VÕS) §-le 255, mille kohaselt eeldatakse, et vahetamisele kuuluvate esemete hind on võrdne. VÕS § 255 sisuks ei ole vara tegeliku väärtuse määramine ning see säte ei saa olla vallavara eeskirja § 17 lõikes 2 nimetatud aluseks väärtuse määramisel. Kindlasti ei ole õiguslikult korrektne väärtuseks lugeda teise isiku omandis oleva teise kinnisasja bilansilist väärtust.

3. Otsusest nr 25 puuduvad asjakohased põhjendused Vahtra tn 4 katastriüksuse väärtuse määramise kohta, mistõttu ei ole kokkuvõttes täidetud HMS §-s 56 sätestatud nõuded.

Muuhulgas tegeles revisjonikomisjon Kõrveküla lasteaia „Päikeseratas“ pedagoogide ebavõrdsete töötasude olukorraga. Lasteaia Konnapoegade rühm on juba alates sügisest 2019 pakkunud erivajadusega lastele tasandusrühma võimalust. Rühm on täitunud 100% ulatuses ning seal töötavad pühendunud pedagoogid. Arvestades tasandusrühma töö spetsiifikat ja panust erivajadustega laste haridustoetuses, tuli senine olukord, kus teiste maksimaalse täituvusega rühmade töötajad said palgalisa, aga tasandusrühma töötajaid nende hulka ei arvestatud, likvideerida. Revisjonikomisjon tegi ettepaneku laiendada palgalisa ka tasandusrühma töötajatele ning seda tagasiulatuvalt. Täna on

see ebavõrdsus ära lahendatud ja eripedagooge tasustatakse võrdselt teiste töötajatega.

Lisaks eelnimetatule arutati komisjonis mitmeid teisi teemasid, sealhulgas Tartu valla arengukava, energia- ja kliimakava, teehoiukava, avatud kaasava valitsemise tegevuskava ning erinevate kodanike esitatud küsimusi ja muresid. Komisjon tegi ettepanekuid, analüüsis erinevaid aspekte ning juhtis tähelepanu valla tegevuse läbipaistvusele ning vajadusele selgemate sõnumite ja tegevuskavade järele.

Kokkuvõtteks võib öelda, et revisjonikomisjon on tõstatanud olulisi küsimusi Tartu vallavalitsuse tegevuse õiguspärasuse, läbipaistvuse ja vastutuse osas ning pannud rõhku seaduste ja õigusaktide järgimisele. Justiitsministeeriumi antud kriitika peaks olema hoiatavaks märguandeks Tartu Vallavolikogule, et volinikud suhtuksid oma ülesannetesse kohuse- ja vastutustundlikult. On oluline, et volikogu järgiks enda kehtestatud korda ja seadusi, et tagada nende tegevuse õiguspärasus ning säilitada üldsuse usaldus. Avalikkus ootab omavalitsustelt õiguspäraseid otsuseid ja eetilist tegevust ning on oluline, et volikogu oleks kogukonnale heaks eeskujuks.

Tartu vallavolikogu revisjonikomisjoni kuuluvad:
Kert Kingo /esimees/
Aivar Soop /aseesimees/
Marika Adamka
Valeeri Rubeika
Priit Kirss

Tartu vald maksab medaliga gümnaasiumi ja kiitusega kutseõppeasutuse lõpetanutele preemiat

Teksti koostas: Katrin Sisask
Info: Tartu valla kodulehekülj
www.tartuvald.ee

Preemiat saavad kõik medaliga gümnaasiumi lõpetanud, kelle rahvastikuregistrijärgne elukoht on Tartu vald, või Lähte Ühisgümnaasiumi medaliga lõpetanud õpilased. Lisaks saavad preemiat õpilased, kes on registreeritud valla elanikuks ja lõpetavad kiitusega kutseõppeasutuse. Andmed Lähte Ühisgümnaasiumi medaliga lõpetajate kohta saadab vallale kool. Teiste koolide lõpetajad, kes on valda sisse kirjutatud peavad vallale ise oma andmed saatma.

Preemiaid makstakse vastavalt Tartu Vallavolikogu poolt 18. mail 2022. a vastu võetud määruses nr 8 „Gümnaasiumi medaliga ja kutseõppeasutuse kiitusega lõpetaja preemia“ välja toodud tingimustele. Gümnaasiumi lõpetajale, kelle rahvas-

tikuregistrijärgne elukoht on Tartu vallas, või õpilasele, kes lõpetab Lähte Ühisgümnaasiumi, antakse preemia: 300 eurot gümnaasiumi lõpetamisel hõbemedaliga; 500 eurot gümnaasiumi lõpetamisel kuldmedaliga. Kutsekeskhariduse õppekava kiitusega lõpetajale antakse preemia 300 eurot. Lähte Ühisgümnaasiumi medaliga lõpetanutele preemia määramiseks esitab Tartu Vallavalitsusele andmed (ees- ja perenimi, isikukood, pangaarve number) Lähte Ühisgümnaasium. Väljaspool Tartu valda gümnaasiumi medaliga või kutsekeskhariduse õppekava kiitusega lõpetanu või tema esindaja esitab preemia määramiseks gümnaasiumi või kutseõppeasutuse lõputunnistuse ning lõpetaja pangaarve numbri ühe kuu jooksul peale lõpetamist Tartu Vallavalitsusele aadressil Haava tn 6, Kõrveküla alevik kas ise kohale tulles või e-posti aadressil tartuvald@tartuvald.ee Kõik preemia andmisega kaasnevad maksud tasub Tartu Vallavalitsus.

Ukraina Väikelinnade Liit külastas Tartu valda

Tutvuti Tartu valla GIS portaaliga, uuendustega koolide ja lasteaedade projekteerimisel, energiasäästumeetmete ja energiatõhusate rajatiste ehitamisega.

Foto vasakult Kõrveküla Põhikooli direktor Andres Jõgar, Ukraina Väikelinnade Liidu tegevjuht Oksana Kirilyuk, Tartu vallavanem Jarno Laur. Foto: Tartu valla Facebooki leht

Vallavanema vastuvõtt parimatele õpilastele

Ene Liivamägi
Tartu valla haridusspetsialist

**26. mai õhtupoolikul toimus
Tabivere Põhikoolis Tartu valla**

**üldharidus- ja huvikoolide
parimate õpilaste vastuvõtt.**

Vastuvõtule oli kutsutud 96 tublit õpilast. Valiku neist, kes vallavanema vastuvõtule pääsevad, tegid koolid ise. Val-

lavanem Jarno Laur tänas ja tunnustas tublisid õpilasi. Tunnustustseremoniale järgnes mustkunstnik Kevinski meeleolukas etteaste. Seejärel tehti ühispilet ja söödi pidukooki.

Vallavanema vastuvõtt parimatele õpilastele Tabivere Põhikoolis. Foto: Estrit Aasma

Tänavune Tartu valla Kaunis kodu asub Tabivere alevikus

Katrin Sisask,
Tartu valla Kuukirja peatoimetaja

**16. mail külastas hindamiskomisjon
13 objekti, mis olid esitatud Tartu
valla Kauni kodu konkursile.
Nõela külas asuva Rundo kinnistu
otsustati esitada „Tartumaa
kaunis kodu 2023“ kandidaadiks
ja Tabivere alevikus asuv Hariduse**

**tn 3 kinnistu riigihalduse ministri
tänukirja ning mastivimpli
kandidaadiks. Tänukirjaga
tunnustatakse kõiki konkursil
osalenuid Tartu valla jaanipäeval.**

„Sellea astane kauni kodu konkurss oli väga kõrgetasemeline. Esitatud kandidaadid väärivad au ja kiitust suure töö ja vaeva nägemise eest- kõik kaunid aiad panustavad Tartu valla väliruumi üldi-

se kvaliteedi tõstmisse ja loodetavasti mõjuvad inspireerivalt ka lähematele ja kaugematele naabritele,“ kommenteeris Tartu vallaarhitekt ja žüriiliige Egle Nõmmoja.

Hindamiskomisjoni kuulusid: Tarmo Raudsepp, Egle Nõmmoja, Kadi Kukk, Kadri Leetsaar, Marike Adamka, Meeli Kruus ja Rasmus Karja.

Nõela külas asuv Rundo kinnistu otsustati esitada „Tartumaa kaunis kodu 2023“ kandidaadiks.

Tabivere alevikus asuv Hariduse tn 3 kinnistu esitati riigihalduse ministri tänukirja ning mastivimpli kandidaadiks.

Hando Tamm pälvis Peeter Alliku nimelise kunstiauhinna

Katrin Sisask,
Kuukirja peatoimetaja

19. mail kuulutati Haapsalu Kultuurikeskuses välja Kultuuri Tegu 2022 auhinnad. Peeter Alliku nimelise kunstiauhinna laureaadiks sai Äksi alevikus tegutsev Hando Tamm.

Hando Tamm on lõpetanud Tartu Ülikooli maaliosakonna. Hetkel veab ta koos Tartu valla ja Tartu2024 meeskondadega projekti „Linnast välja“, mille tegevused on vaikselt juba alanud. Lisaks kunstnikutööle on tema kindel visioon

tuua kunst maale. Nii avas ta 2019. a Äksis Galerii No1. Kunstniku sõnul on „projekti eesmärk teha kunst kõigile kättesaadavaks, ka maal!“

Galerii No1 toob igal suveperioodil Äksi professionaalset kunsti. Tänavune hooaeg algas 3. juunil, mil avati esimene näitus – Margit Lõhmus „Surma ring.“ Järgmine näitus avatakse 15. juulil ja siis saab uudistada Eesti Maalikunstnike Liidu ühisnäitust.

Olete kõik oodatud Galeriisse No1 aadressil Äksi tee 21.

Hando Tamm ja Margit Lõhmus „Surma ring“ näituse avamisel. Foto: Rasmus Karja

Muuseumiöös oli liikumist!

Anita Priks,
Äksi Raamatukogu direktor

Tänavu 20. mail toimunud Muuseumiöö teema oli „Öös on liikumist“. Juba mitmendat aastat järjest otsustasid ka Äksi aktivistid korraldada selleks õhtuks Saadjärve Looduskeskuses põneva üheöö näituse.

Äksis võeti Muuseumiöö teema „Öös on liikumist“ veidi vabamalt vaatluse alla ja leiti, et iga liikumise juurde kuulub kindlasti ka karastav jook. Nii kandiski Äksis aset leidnud näitus nime „JOOKS TERVISEKS!“.

Eks alusta me oma unisevõitu hommikut ikka aurava kohvikruusiga käes ja tegurohke päeva lõpetame tassitäie rahustava teega, kaugetelt reisidelt toome mälestuseks kaasa põnevaid suveniirkruuse ja matkale minnes pakime seljakotti kindlasti ka purunemiskindla matkakruusi, vanaema pärandusena seisavad riivil kogukad piimakannud ning Äksi Hobikojas valmivad siinsete nobenäppude käte abil omanäolised savikruusid... Valik on peaaegu piiritu ...

Muuseumiöö näitusel soovisimegi külastajaile tutvustada Äksi inimeste kappidesse talletatud jooginõude kirevat kollektsiooni. Oma mitmekülgse varanduse tõi teistele vaatamiseks ligi veerandsada abivalmis äksilast. Mõnel inimesel oli pakkuda ainult 2, teisel 15, kolmandal aga lausa 52 kruusi – näituse koostamiseks sobisid hästi kõik variandid. Mitme tunni tiheda kujundustöö tulemusena sai lõpuks Soomepoiste tuba-muuseumi vitriinidesse

Äksi aktivistid (vasakult) Aide Lättemägi, Kaja Randviir, Anita Priks ja Kaili Alop korraldasid taas Muuseumiöö üheöö näituse. Foto: Katrin Sisask

MTÜ Äksi aleviku kogukond esimees Katrin Sisask koos tütreaga kogukonna kohvikus „Õõd on siin mustad“ vahvleid müümas. Foto: Rasmus Karja

välja pandud järjekordne värvikas väljapanek.

Soomepoiste tuba-muuseum oli Muuseumiöö avatud 18.00–23.00 ning selle aja jooksul sai üle 100 meie näitust külastanud inimese imetleda rohkem kui 250 kruusi, tassi, kannu, termost, kappi, topsikut ja nätsikut, sekka paari peotäit teelusikaid ning eriti uhket suhkrupakikeste kollektsiooni. Nii mõnigi näitust nautinud

kohalik elanik ohkas hiljem, et tal oli ju ka kapis toredaid kruuse ja kanne. Ehk siis järgmisel korral...

Muuseumiöö oli avatud ka MTÜ Äksi aleviku kogukonna kohvik „Õõd on siin mustad“, kus müüdi otse pannilt tulnud suussulavaid vahvleid, karastavat limonaadi ning marjamaitsetelisi jäätisekokteile.

Suur aitäh kõigile, kes näituse õnnestumisele kaasa aitasid!

Kes selle tamme istutas?

Fotod: erakogu

MTÜ Lähte Kogukonna juhatus,
Lähte kooli 3., 5. lend jt.

Lähte kooli ees olevas pargis kasvab võimas tamm. Oluline on teada eelkõige kõigil Lähte kooli õpilastel ja vilistlastel, aga ka selle paiga elanikel, miks see puu on istutatud.

Tamme otsustasid istutada kooli töötajad õnnetusjuhtumi läbi lahkunud direktor Arvet Ansperi mälestuseks tema matusepäeval. Arvet Ansper (direktor aastatel 1962–1978) oli uuenduslik haridusjuht, särav isiksus ja tõeliselt töökas rahvamees.

Vilistlased soovivad paigaldada tamme kõrvale kahest pingist koosneva komplekti, millega väljendatakse lugupidamist ja tänulikkust Arvet Ansperile, teistele direktoritele ja kõigile õpetajatele.

HEA LÄHTE KOOLI VILISTLANE JA TOETAJA!

Soovi korral on võimalik seda ettevõtmist toetada MTÜ Lähte Kogukonna kaudu

MTÜ Lähte Kogukond,
Swedbank, konto nr
EE792200221081623450,
viide „Pink tamme juurde“

Tartumaa raamatukogutöötajate õppereis Soome

Anita Priks, Äksi
Raamatukogu direktor

Elu on pidev õppimine! Just seetõttu on Tartumaa raamatukogutöötajail kombeks sõita igal kevadel kuhugi uudistama, kuidas käib nii teiste Eestimaa raamatukogude kui ka rajataguste kolleegide käsi. Tänavuseks sõidusihtiks valiti Tuusula järve ümbrus Soomes ja reis sai teoks Kõrveküla Raamatukogu eestvedamisel, Kultuuriministeeriumi toetusel ning reisifirma Mainedd kaasabil. Kahte tegusasse reispäeva mai keskel mahtusid mitme raamatukogu ja muuseumi külastused.

Tuusula pearaamatukogus kuulsime,

et lisaks kolmel korrusel tegutsevale raamatukogule on Tuusulas ka rändraamatukogu ning raamatubuss Kirre. Tuusula, Järvenpää, Kerava ja Mäntsälä raamatukogud moodustavad koos raamatukoguvõrgu nimega Kirkes. Kõigis Kirkese raamatukogudes kehtib ühine raamatukogukaart ning ükskõik millisest Tuusula raamatukogust laenutatud materjali saab tasuta tagastada igasse Kirkese raamatukoguvõrgu raamatukogusse.

Jokela raamatukogu tegutseb arhitektuuriliselt imelistes ja mugavates ruumides. Samas majas on ka noorteruumid ja käsitöökool Helmi. Raamatukogu pakub oma klientidele rikkalikku raamatute, ajakirjade, filmide, heliraamatute ning noote ja salvestisi sisaldavat

muusikakogu. Raamatukogus saab kasutada arvutit, teha koopiaid, printida ja skannida, kasutada 3D-printerit ja õmbulusmasinat, lugeda ajalehti ja ajakirju, tutvuda Tuusula valla dokumentide ja ajalooga, siseneda muinasjutumaailma muinasjututunnis või raamatukogukinos, arutleda lugemisrühmas kirjan-duse üle ning suhelda lugemiskoerte Hilma ja Karmaga.

Järvenpää Linnaraamatukogus saime huvitavast ettekandest teada, et Järvenpää linn asub Helsingist vaid 35 kilomeetrit põhja pool ja on praegu koduks enam kui 45 000 inimesele. Linn ning selle ümbrus on tuntud oma kultuuri poolest ja Soome kunsti kuldajastusse ulatuvate tugevate juurte tõttu. Siin elasid suure osa oma elust nii Soome

rahvushelilooja Jean Sibelius kui ka mitmed tuntud Soome kunstnikud.

Linnaraamatukogus on lisaks tavaliselt laenuks võetavatele varahommikutele ja õhtutele ka iseteenindusraamatukogu, mille raames pääseb ainult raamatukogu lugemissaali ja fuajeesse – ülejäänud raamatukogu on suletud ning töötajaid kohal ei ole. Raamatukogus saab siis iseseisvalt veeta aega, lugeda ajakirju ja ajalehti, õppida, töötada ning tagastada laenatud raamatuid. Iseteenindusraamatukokku pääsevad lugejad oma Kirke raamatukogukaardi ja PIN-koodiga. Tartumaaga võrreldes on põhjanaabrite tunduvalt suuremates raamatukogudes töötajaid mitu korda rohkem ning samavõrra suuremad on ka erinevateks tegevusteks ja raamatute ostmiseks mõeldud rahalised vahendid. Kõik külastatud raamatukogud olid avarad, moodsa sisustusega ning vägagi õdusad. Meid võtsid vastu sõbralikud ja oma tööd hingega tegevad kolleegid, kellest mitme inimese head eesti keele oskust andis ainult imestada.

Raamatukogudes korraldatakse pidevalt erinevaid üritusi: näitusi, loenguid, kontserte, etendusi ja jututunde, raamatukogu-uudiseid jagatakse igapäevaselt Facebookis ja Instagramis. Häid ideid kirjanduse tutvustamiseks ammutatakse kõigest ning seda tööd tehakse pidevalt ja suure innuga.

Silmaringi avardavad olid ka kõik külastatud muuseumid.

Tuusulas asuv Lotta Muuseum kajastab mitmekülgset ja huvitavat Soome lotade tegevust.

Lotta Svärd oli naiste vabatahtlik tsiviilkaitseline organisatsioon, mis tegutses aastail 1921–1944. Oma 240 000 liikmeaga kujunes sellest kõige suurem naiste vabatahtlik riigikaitseorganisatsioon läbi aegade. Teise Maaailmasõja ajal tegutsesid lotad aktiivselt nii tagalas kui ka rindepäärikonnas. Lotad ravisid haavatuid, küpsetasid sõduritele leiba, hoolitsesid hobuste eest, osalesid õhuvaatluses ning büroo- ja teavitusteenistuses. Kuna Soome evakueeris oma langenud sõdurid matmiseks kodukohata, siis valmistasid just lotad langenuid ette nende viimseks teekonnaks. Kodurindel abistati sõjainvaliide ja -orbe ning sõjainvaliidide peresid. Sõja lõpus koju naasnud lotade varandus mahtus seljakotti ja ainukesed rõivad olid kulunud lotakleit ja -palitu.

Lotta Svärdi tegevus oli nii muljetavaldav, et organisatsioon saadeti 1944. aastal vastavalt Moskva vaherahule kokkuleppele laiali. Pärast likvideerimist kadus Lotta Svärd Soome ametlikust

Tartumaa raamatukogutöötajate õppereis Soome. Foto: erakogu

ajaloost, kuid inimeste mälust ei kutsunud lotade hindamatu panus.

Kauni Tuusula järve kaldal asuv Ahola on muuseum, mis oli aastail 1897–1911 kirjanik Juhani Aho ja tema abikaasa, maalikunstnik Venny Soldan-Brofeldti koduks. Ahola esitleb kunstnikepaari elu ja kunsti. Näha saab, kuidas kõik Aholas Aho ajal välja nägi, tuues esemeid ja fotode näol päevavalgele pererahva igapäevaelu. Näha saab ka Venny Soldan-Brofeldti kunstitarbeid ja Aholas loodud joonistusi.

Juhani Aho (1861–1921) oli esimene kutseline kirjanik, kes kirjutas soome keeles. Aholas veedetud ajal valmis Aho suur osa tema ilukirjandusest, lühiproosast ja novellidest.

Tuusula järve kunstnike kogukond kogunes sageli Aholasse sööma, jooma, saunatama, suhtlema, pidutsema ja arutlema kunsti, ühiskonna, ideede, ideoloogiate, poliitika ja elu üle.

Aholast vaid kiviviske kaugusele paiknev Ainola on Soome tuntuim kodumuuseum ja ainulaadne osa Soome rahvuslikust kultuuripärandist. See kaunis villa oli 65 aastat Jean Sibeliuse (1865–1957), ta abikasa Aino (1871–1969) ning nende 6 tütre koduks. Selle paiga kaugus riigi pealinna saginast andis heliloojale rahu, mida ta oma loomingulisteks ettevõtmisteks vajab.

Muljetavaldav eluhoone valmis 1904. aastal. Ainsad palved, mida Sibelius arhitektile olevat esitanud, olid lisada nii järvevaade kui ka roheline kamin söögituppa. See kuulus kamin oli tõesti uhke! Isegi veetorud paigaldati alles pärast helilooja surma, sest Sibelius ei

tahtnud, et vee solin komponeerimist segaks.

Ainolal ümbritseb kaunis loodus. Muuseumi kuuluvad lisaks peahoonele ka kõrvalhooned, saun ning mitu hektarit maad, kus lisaks metsale asub ka Aino kujundatud suur dekoratiiv- ja tarbeaed. Oma koduaeda on maetud nii Jean kui ka Aino Sibelius.

Tagasiteel vilksatasid bussiaakende tagant mööda unisevõitu külad ja rahvarohked asulad, sinised järvesilmad ja rohetavad metsad, paljad kaljunukid ja küntud põllulapid, Sibeliuse uhke monument ja Helsingi pooleliolevad sadamarajatised ...

Mida õpetlikku me siis Tuusulast kaasa saime?

Eelkõige mõistsime seda, et Soome raamatukogude kopsakal eelarvel on nii plussid kui ka miinused – see võimaldab küll osta palju uusi ja ilusaid raamatuid, kuid sunnib pidevalt sama palju vanu ja häid raamatuid ka maha kandma. Nii vaatavad meile riivilitelt vastu kümned ja kümned hetkel populaarsete autorite sarjad, kuid nende kõrvalt puuduvad erinevate autorite teosed ning vanemad väljaanded. Nõnda saavutatakse küll riivilite värske väljanägemine, kuid kaotatakse ajastuline mitmekesisus.

Lisaks jõudsime kolleegidega arusaamisele, et üle oma varju ikka ei hüppa – kui raamatukogus on ainult üks töötaja, siis ei saa ta lugejaid teenindada ning samal ajal Facebooki jaoks kevadtervistust filmida ja ise selles videos näitlejana võilillede keskel kepselda...

Nii oleme meie siin Tartumaal tublid oma võimalustele vastavalt!

Äksis tuleb [eel]arvamusfestival

22. juulil toimub Jääaja Keskuse juures Äksi [eel]arvamusfestival, mille teemaks on toit ja keskkond.

[Eel]arvamusfestivalil on 10–12 arutelu, mis kõik käsitlevad säästvat ja keskkonnahoidlikku toitu.

„Vestluste teemadeks on võimalikult mahe ja maalähedane kasvatamine, toidu tootmine, söömine, säilitamine, hoidistamine ja ka pakendamine.“

On rõõm, et maikuisel teemakorjel pakuti ligi 15 ideed, mida ühiselt arutleda ja mille üle vaielda.

Nii kogunevadki neljale teemalavale huvilised, kes arutlevad näiteks koolitoidu või kohalike ökoaedade üle, räägitakse sellest, kas toit võiks olla korraga soodne, tervislik ja keskkonnasõbra-

lik. Kirjandusmuuseum pakkus välja teema, milline on metsik pärimustoit, Tallinna ülikooli ja Äksi kogukonna eestvõttel tuleb arutelule see, kas ja kuidas toit ühendab ja eraldab põlvkondi. Ka räägitakse tulevikutoidust ja sellest, miks ja milline on tehistoit.

Eraldi telk on keskkonna ja kunsti päralt, samuti pääseb sel päeval nii mõndagi Äksi aeda uudistama.

Festival toimub koostöös Paide arvamusfestivaliga ja on üks kahest selleaastasest [eel]arvamusfestivalist.

Festivali algatusmeeskonda kuuluvad Jääaja Keskus, Tartumaa 2022. aasta küla Äksi alevik ja Tartu vald.

Kõik, keda huvitavad hea toit ja keskkond, on kutsutud 22. juulil kell 12–17 Jääaja Keskuse ette ja Äksi kiviparki neil

teemadel kuulama ja kaasa arutlema. Loodame, et ühiselt külvame tervisliku ja jätkusuutliku toidu seemet ning anname nende teemade arendamiseks rammusat väetist.

Äksi [eel]arvamusfestival on osa Jääaja Keskuse sünnipäevanädalast. „Jääaja Keskus on keskkonnahariduskeskus ja pidasime loomulikuks, et keskkonnateemadega tähistame ka oma sünnipäeva,“ ütles keskuse juhataja Kadri Valner.

16. juulil algava sünnipäevanädala alustab Marten Kuninga ja Robert Linna kontsert Jääaja Keskuses. Piiratud arv kontserdipileteid tulevad müüki juuni keskel.

Jääaja Keskus ühendab taas keskkonnateemad kunstiga

Jääaja Keskuses avati kunstnik Britta Benno näitus „Polaarulm“, mis kujutab hiiglaslikke jäävälju ja nende kujunemist aegade algusest tänaseni. Tööd annavad aimu, millised võivad välja näha lõputud jääväljad kosmosest vaadatuna ja milliseks võib see pilt muutuda mõnekümne aasta pärast.

Benno isikunäitusel avaneb kui arktiiline oas, mille peategelasteks on jää ja maastik ning kunstnik mängib vormide ja joonega. Autori joonistuskeel laieneb näitusel mitmekihiliseks maastikuabstraktsiooniks. Pisut ulmelises ruumiinstallatsioonis on välja pandud hiiglaslikud maalid, graafilised lehed ja videod. Näitus täiendab Jääaja Keskuse nn tulevikukorrust, mis keskendub kliimamuutustele ja inimese tegevuse keskkonnamõjule. Ehkki samanimeline näitus on üleval olnud nii Tallinna Loomaaias kui ka Viljandi Rüki galeriis, siis Jääaja Keskuse jaoks on loodud uued maalid.

„Mind mõjutasid keskuse seinad ja ruumi põrand, tõin tumedatele värvidele juurde helgust,“ kirjeldas Benno. Ka ammutanud kunstnik inspiratsiooni Jääaja Keskusest ja siinsete keskkonnateemade väljapanekust. Kunstnik käsitleb maastikku kui pidevas muutuses olevat elusolendit, mis liigub, muudab oma kuju ja värvi. Kunstiõppejõuna Eesti Kunstiakadeemias rõhutab Benno oma töödes ka kunstniku vastutust.

Britta Benno näitus „Polaarulm“ Jääaja Keskuses. Foto: Natalia Kiisel

Ka Jääaja Keskuse jaoks on sellel näitusel mitu tähendust, tões avamisel juhataja Kadri Valner. „Näitus jätkab meie püüdlust luua sidet kunsti ja keskkonna vahel“. Eelmisel aastal maalisid kunstnikud Konrad Mägi 100 aastat vanast maalist inspireerituna Saadjärve ääres asuvas looduskeskuses Saadjärve. Mai lõpuni oli samas avatud Eesti tuntud disainerite näitus „Mõjukas materjal“, nüüd sügiseni lahti olev „Polaarulm“. „Loodust märkama hakkab ju inimene läbi tunnete ja talletamise,“ lisas Valner. „Mõni teeb seda pildistades, teine linnuhääli salvestades, kolmas maalides, nel-

jas lihtsalt looduse lõhnu nuusutades. Ja see, mida tunned, ka hoiad ja hindad.“

Loodushariduskeskuse jaoks on oluline viidata ka sellele, et viimastel aastatel on hüppeliselt kiirenenud jääväljade sulamine. Maa on muutumas ja see on suur ohumärk.

Näitus jääb Jääaja Keskuses avatuks kuni septembri lõpuni. Selle aja jooksul toimuvad kunstniku juhendamisel erinevad õppetoad. „Siin Saadjärve ääres on inspireeriv vaade Saadjärvele, mine tea, võib olla täieneb ka mõni maal,“ arvas kunstnik Britta Benno avamisel.

Raamatuklubi

Käesoleva aasta jaanuari algul sai Kõrveküla raamatukogus hoo sisse raamatuklubi.

Aga ega see lihtsalt niisama paugust ei sündinud, vaid esimesele kogunemisele eelnes paari kuu pikkune eeltöö ja küsitlus suuremate lugejate ja raamatukogu külastajate seas. Määravaks kujunesid raamatukoguhoidjate Kaja ja minu varasemad pikemaajalised tutvused ja isiklikud kontaktid. Kuna meil endil raamatuklubi läbiviimisega varasemaid kogemusi ei olnud, siis hankisime neid kolleegidelt Äksist ja Elvast, kus raamatuklubid juba mõnda aega tegutsenud. Lõpuks saime kokku 9 nime, kes nõustusid klubis käima hakkama. Otsustasime kokku saada korra kuus. Esimeseks kohtumiseks valisid klubilased ise raamatu, mida nad olid lugenud ja soovitasid teistelegi. Järgmisteks kordadeks valisin ma lugemiseks raamatud koos kolleeg Kajaga. Viie kuu jooksul lugesime järgmisi raamatuid: F. Scott Fitzgerald „Suur Gatsby“, Andrus Kivirähk „Maailma otsas“ Ludmilla Ulitskaja „Medeia ja tema lapsed“, Jutta Kivimäe „Suur tuba“. Valiku mitmekeelsustamiseks valisime kordamööda ühe välis autori ja ühe eesti autori teose. Eelistatud olid need raamatud, mis on saanud auhindu ja autorid, kes on üldiselt lugejate ja kirjandusmaailma arvates tuntud ja tunnustatud.

Näiteks esimesena võtsime valikusse F. Scott Fitzgerald „Suur Gatsby“ just seetõttu, et see on läbi erinevate ajastute tänapäevani välja kümne kõige loetuma romaani hulgas maailmas (Pm Raamatuportaali artikkel: „10 raamatut, mida kõige tõenäolisemalt rohkem kui ühe korra loetakse“ 04.01.2023) Järgmisena valisime Andrus Kivirähki „Maailma otsas“, sest see raamat on võitnud 2013. aastal Eesti Kultuurkapitali aastapremia. Ljudmila Ulitskaja sai valikusse seetõttu, et ta on üks kaasaja hinnatumaid ja populaarsemaid vene kirjanikke. Jutta Kivimäe „Suur tuba“ võitis aastal 2021 Eesti Kirjanike Liidu romaanivõistlusel esimese auhinna.

Raamatuklubi iga kohtumine algas raamatukoguhoidja sissejuhatuses teemasse, kus ta avas laiemalt tausta raamatu autori või vastava teose kohta. Mõnel korral õnnestus vaadata teleekraanilt Ludmilla Ulitskajaga ja Jutta Kivimäega tehtud lõiku vestlustest varasemalt toimunud Prima Vistal ja ühte Andrus Kivirähkiga tehtud intervjuud,

Raamatuklubi esimene kohtumine Jaanuaris. Foto: erakogu

kus ta avab oma raamatute loomise lugu. Seejärel rääkisid kõik klubis osalejad kordamööda oma muljeid loetud raamatust ja sageli tsiteeriti teosest enim kõnetanud ja meeldinud ütlusi või põnevamaid ja naljakamaid lõike. Kuna inimeste arvamused loetust ühe ja sama raamatu kohta on sageli väga erinevad, siis nõnda kujunes ka meil, et öeldi ausalt välja ka see arvamus, kui raamat ei meeldinud ning põhjendati samuti, miks ei meeldinud. Aga see on loomulik ja tegi kogu arutluse ainult huvitavamaks. Loetust muljeid jagades läksid osalejad vahel ka omavahel heas mõttes veidi vaidlema, nii et kokkuvõttes kujunes igal korral välja päris elav vestlus ja arvamuste vahetus. Koos olid kaks tundi möödus liigagi kiiresti ja enamasti ei tahtud veel siiski lahkuda, kui iga viimnegi mõte oli juba välja öeldud. Korraldajate rõõmuks olid kokku juhtunud parajalt elavad ja jutukad inimesed, kes ei laskunud lihtsalt niisama omavahel lobisemisse, vaid püsid teemas, oskasid loetut ka analüüsida ja oma arvamusi sõnastada.

Vaadates tagasi neile viiele kohtumisele, võib öelda, et iga üksikisiku arvamused ja mõtted loetud raamatutest andsid kokkuvõttes kõigile palju juurde, mis on väga rikastav. Olles iga päev raamatute ja lugejate seas, poleks enne raamatuklubi iial varem arvanud, et üks raamat võib erinevates inimestes niipalju eriarvamusi esile tuua. Huvitav on vaadelda, kuidas teose sisu nagu peegelduks tagasi läbi erinevate lugeja-

te elukogemuste prisma. Ja vahel, ma mõtlen, võib ka nii olla, et autor on oma raamatu süžeed luues mõelnud hoopis teisiti, kui hiljem lugeja sellest tegelikult aru saab. Siinkohal olgu eelpool oleva jutu kinnituseks ära toodud meie klubilaste endi välja öeldud arvamused: „Pidin lugema ka raamatuid, mida muidu ise ei oleks kunagi valinud, aga see on hea, sest nii sain teada, mis raamatuga tegu.“

„Meeldis, et raamatute valik oli nii erinev ja loetu üldiselt meeldis. Suur väärtus oli see, et sain kuulda erinevaid arvamusi loetud raamatust.“

„Mõnus ja lahe ettevõtmine, tore seltskond ja üllatav oli, et üks raamat võib tekitada nii erinevat tagasisidet igas üksikus lugejas. Julgustan teisi, kes armastavad raamatuid, raamatuklubiga liituma.“

„Alles on kevad, aga ma juba igatsen meie sügisest uut kohtumist!“

Artikli lõpetuseks on tore öelda, et raamatuklubi liidab ka kohalikku kogukonda, viies omavahel kokku ühes külas elavad erinevad inimesed, kes varem pole üksteist tundnud, aga läbi selliste kokkusaamiste nüüd tuttavaks saavad. Raamatute vastu kasvas meie klubis huvi veelgi ja sügisesele esimesele kohtumisele septembris tuleb igaüks juba omavalitud suvel loetud raamatuga, mida siis teistele tutvustab. Ja käesolev aasta lõppeb sellega, et igaüks esitab omalt poolt ühe raamatu 2023 aasta TOP 10-sse.

Tartumaa aasta ema Ingrid Matteus: „Põlvkondade pikkune armastus puhkpillimuusika vastu on teinud meie perekonna kokkuhoidvaks“

Katrin Sisask, Tartu valla
Kuukirja peatoimetaja

13. mail anti Tartu Ülikooli Muuseumi valges saalis 16. korda üle Tartumaa aasta ema tiitel, mille pälvis Tammistu külas elav nelja tütre ema Ingrid Matteus. Tartumaa aasta ema ellukutsuja on Tartu Maanaiste Liit, tänuüritust korraldatakse koos Tartumaa Omavalitsuste Liiduga. Aasta emale kingiti traditsioonide kohaselt Tartumaa Maanaiste Liidu poolt käsitöökunstniku Maire Henno telgedel kootud õlasall ja Tartumaa Omavalitsuste Liidu poolt keraamik Aili Palmi valmistatud kupuliud.

Ingrid Matteus võtab aktiivselt osa kohaliku Tammistu küla tegemistest, on Kõrveküla Maanaiste Seltsi Miina liige ja mängib klarnetit Väägvere Pasunakooris. Ta on ka eelmisel aastal ellukutsutud ürituse “Tantsuõhtud Kõrvekülas Väägvere Pasunakoori ja sõpradega” idee autor ja üks eestvedajatest. Ka sel suvel saab neljapäeva õhtuti Kõrveküla

Põhikooli esisel platsil puhkpillimuusikat nautida ja selle saatel jalga keerutada.

Kuidas sa reageerisid, kui teada said, et oled nominent?

Nägin oma e-postkastis kutset kontserdile, mille oli saatnud Tartu Maanaiste Liit. Alguses ma ei pööranud sellele tähelepanu, sest Kõrveküla Maanaiste Selts Miina on ju liidu liige ja kutseid kontserditele saadetakse meile tihti. Kui aga Kreete minult küsis, et ema, kas sa kirja ikka said kätte – siis hakkasin kahtlustama, et midagi on teoksil. Südameteeb soojaks, et just lapsed minu kandidatuuri üles seadsid.

Millised on teie pere ühised tegemised?

Mul on hea meel, et kõik minu tütred mängivad Väägvere Pasunakooris. See on koht, kus saan pea igal nädal nendega koos olla. Meie pere veedab igal aastal koos jõule ja aastavahetust. Viimasel ajal on muutunud traditsiooniks sünnipäevade pidamine looduses matka-

tes. Meil on suur maa majapidamine, seal on mesilased, aiamaa ja õunaaed. Kui tüdrukud olid väikesed, siis käisid nad palju abiks minu ema ja isa juures, kes elasid meie kõrvaltalus. Ma usun, et koos töö tegemine on üks nendest asjadest, mis meie pere kokkuhoidva, ühtse ja tugevana on hoidnud. Rõõmu valmistab, et tüdrukud on saanud minult huvi käsitöö vastu. Mariann käis väiksest peale minuga koos Kõrveküla Maanaiste Seltsis Miina ja igal pool mujal kaasas, vanemad tütreid on lapsena nähtud käsitöö tegemise enda jaoks hiljem taasavastanud. Ükski asi mu elus pole laste pärast tegemata jäänud.

Pillimuusikal on alati olnud Ingridi elus tähtis koht. „Mu isal oli 52 erinevat pilli,“ lausub Ingrid. „Ta oli Tammistu külakapelli looja ja eestvedaja ning mängis Väägvere Pasunakooris. Alguses toimusid kapelli proovid kohalikus Näksi talus, hiljem Tammistu kultuurimajas. Isal ei olnud muusikalist haridust, kõik oma teadmised õppis ta ise. Isa õpetas pillimängu ka noortele.“

Vasakult Kersti Perandi, Vahur Matteus, Ingrid Matteus, Kreete Jacob, Mariann Matteus ja Krista Kägra. Foto: erakogu

Mis oli esimene pill mida mängima hakkasid?

Olin 7-aastane, kui hakkasin mängima Es-klarnetit, millega oli varem vanaisa ja isa mänginud. 8-aastaselt mängisin juba orkestris. Algklassides lisandus saksofon. Esinesin kooli pidudel ja muudel üritustel. Kapallis mängides lisandusid ksuifon, akordion, kannel ja teised pillid. Täna mängin Väägvere Pasunakooris põhiliselt klarnetit, vahel ka saksofoni. „Armastus puhkpillimuusika vastu on nii minule kui ka mu tütardele tulnud meie suguvõsast,“ sõnab Ingrid. Tütar Kersti lisab: „Väiksena olime kogu

aeg ema ja isaga proovides kaasa. Kõigil sünnipäevadel mängisime sugulastega koos pilli, millest tekkis isegi suguvõsaorkester – seal oli 15 liiget,“ meenutab ta oma lapsepõlve. „Mind teeb väga uhkeks, et olen pärinud emalt matemaatilise mõtlemise,“ lisab Kersti. „Kuidagi oli alati nii, et isegi kui majanduslikult olid rasked ajad, siis ema sai alati hakkama.“ Kõik neli Ingridi tütar ja abikaasa Vahur mängivad Väägvere Pasunakooris. Mariann õpib Jaan Poska gümnaasiumis ja Heino Elleri Muusikakoolis trombooni; Kersti töötab Ülenurme muusikakoolis flöödiõpetajana ja on lisaks Väägvere Pasunakoori dirigent; Kreete

on metsasarve rühma kontsertmeister Vanemuise teatri sümfooniaorkestris ja õpetab metsasarve Heino Elleri Muusikakoolis ning Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias; Krista õpib töö kõrvalt Tartu Rakenduslikus Kolledžis VOCO logistika erialal. Väägvere pasunakoori liige on sellest hooajast ka tema 10-aastane poeg Kaspar.

„Pillimuusika on midagi, mis meid ühendab ja mida saame teha koos mitme erineva põlvkonnaga nii, et kõigil on mõnus olla,“ selgitab Ingrid.

Antiikhõbeda eakas seltskond jättis oma tööd ja tegemised kõrvale ja võttis ette ühel laupäeval (20.05) reisi Kirna mõisa tulpe vaatama

Kuna eelnevalt oli kõik korralduslik pool Kirnaga kokku lepitud, siis saime nautida imelisi tulbivälju. Silma ees avanesid värvikirevad tulbitriibud, mis nagu voogavate värvilainetena naelutasid paigale seda looduse imelist kättetööd vaatlema ja nautima. Ilm oli võrratult soe ja päikesepaisteline. Uurisime ka Kirna mõisa pargis energetilisi tervendavaid pinke ja lasime hea energiaga oma keha ravida ja tohterdada ning talletasime ilusaid värve, helisid ja tundeid. Tutvusime imeliste ja maitsekalt üles riputatud tulbikompositsioonidega ning jalutasime taastatud mõisas ringi. Väike puhkehetk kohvi ja koogiga ja tagasisõit kodu poole võis alata. Järgmisel kevadel kohtume kindlasti uuesti.

Antiikhõbe tulpe vaatamas. Foto: erakogu

Kohtumine kirjanikuga Elistvere raamatukogus

Madli Kaasik,
60 aastat Elistvere
raamatukogu lugeja

**Vahel olen ma õnnelik
siis ma armastan isamaad
ta metsi ja inimesi**

Kogunesime 17. mai õhtupoolikul Elistvere väiksesse, kuid hubasesse raamatukokku, et kohtuda kirjaniku Anneli Lambiga. Ruumis istus kena noor daam meeldiva meesterahvaga. Mõte käis nii mõnegi peast läbi, et meil polegi nii noo-

ri lugejaid. Oligi kirjanik abikaasaga. Ta on kirjutanud 16 raamatut. Tutvusime. Anneli rääkis, et tema kirjutised on kas temast endast või kellegi lugudest ning töepõhised. Anneli luges oma luuletusi, aga palus meil öelda lehekülje numbri, kust lugeda. Loomulikult need luuletused sobisid meile, pakkudes elevust. Raamatukogu juhataja Heli Täpsi oli katnud kohvilaua. Vestlus oleks kestnud kauem, aga õhtul oli nii mitmelgi üritus, pidime lõpetama. Tänasime kirjanikku meeldiva koosviibimise eest ja võtsime lugemiseks kaasa veel tema loomingut.

Kirjanik Anneli Lamp Elistvere Raamatukogus. Foto: erakogu

Laeva Põhikool tähistas kooli sünnipäeva kohaliku kirjaniku mälestuspingi avamisega

16. mail avati Laeva kooli juures kirjanik Juhan Saare mälestuspink.

Juhan Saar (22.12.1929–28.08.2007) oli Laevast pärit kirjanik, kes on kirjutanud luulet, lasteraamatuid, laulutekste ja dokumentaalnäidendeid. Pingiavamisel esinesid kooli õpilased ning sõna said ka kooli direktor Tiina Luige ning kultuurimaja juhataja Kaidi Mägi. Mälestuspingi avamine oli üks osa Laeva kooli sünnipäevanädala tegevustest.

12. mail pidas Laeva kool üheskoos emadepäeva- ja kevadkontserti.

Laeva kooli traditsiooniline kevadkontsert toimus 12. mail Laeva kultuurikeskuses ning kätkes endas ka emadepäeva. Kontserdil sai rakendatud kogu koolipere ning meeleolukaid etteasteid kuuldi ja nähti igale maitsele. Lisaks kontserdile oli kultuurimaja fuajees avatud ka Ukraina õpilaste tehtud kohvik.

Kirjanik Juhan Saare mälestuspink. Foto: Indrek Sarapuu

Emadepäeva ja kevadkontsert. Foto: Indrek Sarapuu

Pahupidi Pärlite hoogne hooaeg

Kristi Jaanus,

Pahupidi Pärlite juhendaja

Kui 13. aprillil Tartumaa koolinoorte teatripäeval Rõngus kuulutati välja Kooliteatrite festivalile edasipääsejad, ei uskunud Pahupidi Pärlite vanemate õpilaste trupp oma kõrvu. Pahupidi Pärlite Eno Raua tekstidele loodud luuleetendus „Kord kalad läksid kalale“ kuulutati 2023. aasta Tartumaa parimaks etenduseks keskastmes.

Pahupidi Pärlite nime kannab J.V.Veski nim Maarja-Magdaleena Põhikooli näitering, kus tegutseb nooremate õpilaste trupp (1.–4.klass) ja vanemate õpilaste trupp (5.–9.klass).

Sügisel otsustasid Pahupidi Pärlite truppid, milliseid näidendeid võiks lavastada

ja millal esineda. Kuna eelmisel õppeaastal jäi jõulunäidend „Lumekuninganna“ vanema trupi teha, siis nüüd oli nooremate näitlejate kord. Nooremad pärlid valisid A.Kitzbergi „Kurja kuningatütret“ tänapäevastatud versiooni, kus kuri kuningatütar oli hoopis linnapea tütar ja tegi kooli jõulupeol palju pahandust. Vanemad näitlejad otsustasid natuke ümber teha „Unemuinasjutu“, mida osad neist 6 aastat tagasi esitasid. Pahupidi Pärlid kutsuti juba sügisel Jõgeva Tuulelastele esinema. Sel aastal olid luulepäevad pühendatud perekond Rauale. Kuna Eno Raua luuletekstid on väga mängulised, siis otsustasime, et luuleetenduste päeval esinevad mõlemad truppid ja vanemad näitlejad valivad ning panevad oma luuleetenduse teksti ise kokku.

11.–12. novembril toimus koolis 6.–9. klassi trupi laager, kus näiteringi õpilased lugesid erinevaid Eno Raua luuletusi ning panid need luuleetenduseks kokku. Eno Raua kalaluuletused olid fantaasiarikkad ja nii sündiski kalade teemaline luuleetendus „Kalad läksid kalale“.

Nooremad said viirushaiguste kiuste jõluetenduse jõulupeoks selgeks. Mõnes proovis olid küll ka asendajatel asendajad, aga lõpuks oli publikut palju, näitlejad terved ja kõik noored näitlejad esitasid tänapäevase muinasjutu koos tantsude ja lauludega hoogsalt ja lustiga. Nooremad Pahupidi Pärlid said luuleetendusega tegelema hakata alles pärast vaheaega, aga mänguindu oli neil algul nii palju, et kooli lava kippus mõne stseeni ajal väikseks jääma. Nende luu-

leetenduse nimeks sai „Härjapeapärg“, kus tegutsesid härjad, käod, kanad, teod, taksid ja lõpuks visati korvpallist kõrvits taevasse kuuks.

13. veebruaril XVIII Tuulelastel esinesidki mõlemad Pahupidi Pärlite trupid. Kiideti nooremate esinemisjulgust ja vanemaid põnevate ideede eest. Kiideti ka vanemate trupi muusikalist kujundust. Samas leiti, et mõlemal lavastusel on veel arenemisruumi.

Oma rollide eest said näitlejapreemiad nooremast trupist Elisabeth Haossar ja vanemast Kaarel Kristofer Kerge.

Nüüd saab aeg valmistuda kevadisteks teatripäevadeks. Plaanis oli esineda nii Elva Mitteteatrite Festivalil kui ka üle mitme aasta Rõngus toimival Tartumaa koolinoorte teatripäeval. Kuna „Kuri kuningatütar“ õnnestus jõulude ajal nii hästi, siis otsustasime mõlemale teatripäevale minna just selle lavastusega. Vanemate õpilaste trupp otsustas esitada lustlikuma ja uhkete kostüümidega „Unemuinasjutt 2“ Elva Mitteteatrite Festivalil ja „Kord kalad läksid kalale“ Rõngus.

31. märtsil sõitsime Elvasse XV Mitteteatrite Festivalile. Väiksemad esitasid „Kurja kuningatütart“ ja ei lasnud enast häirida väiksematest lavalistest apside, et laud jäi lavakardina külge kinni, ega sellest, et mõni lühem repliik vahele jäi. Žürii kiitis särava esinemise eest David Tammistut, Kristen Kaur Aardevälja ja Elisabeth Haossaart ning jagas neile näitlejapreemiad.

6.–9. klassi trupp esitas uue versiooni „Unemuinasjutust“. Nad said end proovile panna erinevates improvisatsiooni nõudvates ülesannetes. Etendusse kaasati ka väiksemate Pahupidi Pärlite tüdrukud, kes mängisid printsesse, kes tahtsid kogu aeg uusi kingi. Kogu selle segase loo päästis lõpuks lohe ja etendus päädis ühistantsuga. Näitlejapreemia viis sellelt etenduselt koju Kaarel Kristofer Kerge.

13. aprillil sõideti Rõngu Teatripäevale. Kuigi Pahupidi Pärlite noored näitlejad esinesid väga veenvalt, oli algkooli astmes väga tihe konkurents. Seekord sõitsid Saaremaale Rõngu näiteringi lapsed, kes said seal eripreemia ägeda ja sisuka räpi eest.

Nüüd oli lava keskastme päralt. Esimesena astusidki lavale Pahupidi Pärlid. Järgnesid riburada teised sama vanuseastme trupid.

Kui 13. aprilli päeva lõpus kuulutati välja Kooliteatrite festivalile edasipääsejad, ei uskunud Pahupidi Pärlite vanemad õpilased oma kõrvu. Pahupidi Pärlite Eno Raua tekstidele loodud luuleeten-

Elva MTF „Une muinasjutt“ fotol Kaarel Kristofer Kerge ja Sirle Engelhart. Nende taga Uko Mansberg. Foto: Liisi-Triin Siimenson

dus „Kord kalad läksid kalale“ kuulutati 2023. aasta Tartumaa parimaks etenduseks keskastmes ja seega edasipääsu Tallinna kooliteatrite riigifestivalile.

Kui auhind trupile kätte anti, siis oli Uko Mansbergil, kes lavastuses kehas tas särge, nii hea meel, et ta heast meelest „lupsu löi“ ehk tegi laval paar saltot. Kohtunikud aga töid meid kiiresti maa peale tagasi ja pärast kiitmist andsid meile nõu, mida peaks veel paremini tegema, et lavastusel ka Tallinnas hästi läheks.

Tartumaa parima etenduse karikaga oli väga tore koju tagasi sõita ning hakata valmistuma teatriõhtuks ja seejärel 13. mail toimuvaks riiklikuks teatritefestivaliks.

Seekordne teatriõhtu, mida me tähistasime 20. aprillil, oli eriti pidulik, sest just sel õppeaastal said Pahupidi Pärlid 10-aastaseks. Teatriõhtul näitasime lapsevanematele ja teistele teatrihuvilistele oma sel aastal loodud ja selgeks õpitud näidendeid ja luuleetendusi. Jagasime tublidele noortele näitlejatele tunnustusi ning loomulikult sõime torti.

Pärast aprillivaheaega tundus riigifestivalini jäävat nii vähe aega. Vaja oli proove teha, planeerida, kuidas Tallinnasse sõita, mida kaasa võtta ja ka seda, mitmeks päevaks jääda, sest festival kestis tervelt kolm päeva. Rääkimata sellest, et enamikku näitlejatest ootasid ees eksamid, referaadid ja loovtöö kaitsmised.

13. mai saabuski väga kiiresti. Lohutasime ennast sellega, et saame ära esineda esimesel päeval ega pea järgmisel kahel päeval enam esinemise pärast muretsema. Sõitsime rongiga Tallinnasse ja Kitseküla peatusest oli Tallinna Ühis-

gümnaasiumini kiviga visata.

„Kooliteater Tallinn 2023“ põhikooli ja gümnaasiumi kooliteatrite riigifestivalil osales 21 kooliteatrit, kokku osales festivalil 250 teatritegijat.

Kooliteatrid tulid Tallinnast, Tartust, Tõrvast, Valgast, Kuressaarest, Võhmast Viljandimaalt, Maarja-Magdaleenast, Rakverest, Kohtla-Järvelt, Jõgevalt, Viljandist, Viimsist, Kuusalust, Haapsalust, Raplast, Narvast.

Etendusi vaatasid ja andsid tagasisidet Ester Kuntu, Piret Simson, Maret Oomer, Jan Teevet ja Herman Pihlak.

Väga põnev oli vaadata, kuidas teised näiteringid olid lavastanud „Kevadet“ või Raimond Valgre elulugu või lustliku lugu prouast, kes kaotas rongijaamas ära oma koerakese.

Pärast iga 2–3 etendust andis žürii juhendajatele tagasisidet.

Pahupidi Pärlid said Tallinnast eripreemia, mille sai Kaarel Kristofer Kerge rollilahenduse eest tervikliku lavastuse huvides lavastuses „Kui kalad läksid kalale“ J.V.Veski nim Maarja-Magdaleena Põhikooli trupist „Pahupidi pärlid“.

Seekordse juubeliaasta lõpetuseks käisid meie kooli näiteringi õpilased Hea Hariduse Fondi toel 25. mail Viljandis teatripäeval, kus nad said käia enne etendust Ugala teatrihoonega tutvumas, vaatamas noortele mõeldud põnevat kriminaalse sisuga etendust „Piruka magus põhi“ ning päeva lõpus veel helikujunduse ja näitlejameisterlikkuse õpitubades.

Loodame, et Pahupidi Pärlite järgmine aasta tuleb sama viljakas kui see hooaeg.

Tabivere kool 50

| Veronika Täpsi

Tabivere kooli 50. aastapäev, mis leidis aset 20. mail, oli tõeliselt südamlük ja meeldejääv sündmus. Vilistlased tulid kokku, et avastada uut koolimaja ja tutvuda sellega lähemalt, samuti kohtuda taas oma armastatud klassijuhataja ja klassikaaslastega. See oli võimalus jagada mälestusi, naerda koos ja meenutada neid erilisi aegu, mis meid on Tabivere kooliga ühendanud.

Pärast klassijuhataja tundi liiguti üheskoos Tabivere rahvamajja kontsertak-tusele.

Kontsert, mis keskendus põlvkondade lugudele, oli tõeliselt eriline ja sügavalt liigutav. Laval astusid üles nii Tabivere kooli pere kui ka vilistlased ning Saad-järve kooli varasemate aegade lõpetajad ja Tabivere huvikooli õpetajad. Pidulik sündmus andis võimaluse kokku saada erinevatel põlvkondadel ja avastada neid ühendavaid teemasid ning kogemusi, mis on kõiki õpilasi koolivälisel ajal mõjutanud.

Ülesastujate seas olid noored ja nende kõrval ka kogenud esinejad, luues silla mineviku ja oleviku vahel, näidates, kuidas need kaks omavahel põimuvad. Kontserdi läbiv teema põlvkondade lugudest tõi esile ühise identiteedi ja sideme, mis ületab ajalisi piire. See oli hetk, kus kõik said kokku tulla ja tunda end osana suurest Tabivere kooli perest. Kontserdil puudutati teemasid, mis olid olulised kõikidele koolipõlve läbinud õpilastele. Need töid esile ühised kogemused ja mälestused, mis ületasid põlvkondadevahelist lõhet. See oli võimalus jagada lugusid ja naerda koos nende üle ning samas tunnustada neid kogemusi, mis on kõiki õpilasi koolivälisel ajal vorminud.

Loodame, et kooli aastapäev pakkus sügavat emotsiooni ja inspireeris kõiki osalejaid mäletama ja väärtustama neid erilisi hetki, mis on meid kõiki kujundanud. See oli tõeline näide selle kohta, kuidas muusika ja ühised mälestused suudavad ühendada erinevate aegade inimesi ning luua erilise südamliku atmosfääri. Vilistlaste ja õpetajate koh-tumine võimaldas luua uusi mälestusi

KOOLI AASTAPÄEVA PILDID ON VAADATAVAD NING TELLITAVAD ALLJÄRGNEVALT:

Tellida saab 2 aadressilt:

tellimiskood ja paberfotode hinnad on samad mõlemas keskkonnas

<https://tellimine.fna.ee/>
ostukeskkonna (galerii) kood:
720 1386

Tellimisperiod kuni 31.06.2023
kättesaamine „posti teel“ või
„pakiautomaat“, digipildid
saadetakse kliendi e-postiaadressile

<https://www.snap.ee/user/FNA/>
album-galerii kood: 720 1386
Tellida saab ainult paberfotosid.
Tellimisperiod kuni 20.08.2023

ja tugevdada sidemeid, mis kestavad üle aastate.

Loodame, et see päev jätab kõigisse meisse sügava mulje ja paneb meid veelgi rohkem hindama meie kooli, kogukonda ja kõiki neid inimesi, kes on meid kujundanud ja toetanud meie teekonnal.

Tabivere kool 50. Foto: Neeme Aria

Tasandusrühma tegemistest Kõrveküla lasteaias Päikeseratas

Airi Ostik, rühmaõpetaja
Kerttu Urmann, rühmaõpetaja
Sirli Kõrts, logopeed

Tartu valla esimene tasandusrühm avati Kõrveküla lasteaias Päikeseratas 2019. aasta augustis. Esimesel õppeaastal alustas Konnapoegade rühmas 12 vahvat poissi vanuses 3 kuni 7 (üks neist oli koolipikendusel). Igal kevadel on läinud kooli vähemalt kaks last, esimesel õppeaastal lausa neli poissi. Aasta-aastalt on tüdrukute osakaal järjest suurenenud ja käesoleval õppeaastal on meil rühmas 6 tüdrukut.

Meisterdamine koos isadega. Foto: erakogu

Iga õppeaasta algus tasandusrühmas on uus ja huvitav, sest sügisel tuleb rühma uusi lapsi. Meie kogemus näitab, et kui laps on rühmaga liitunud võimalikult varases eas ja tema kõnearengus on toimunud vajalik edasiminekuks, saab ta aasta või kaks enne kooli liikuda tavarühma. Enamasti alustavad tasandusrühma lapsed kooliteed tavakoolis. Tulenevalt erivajadusest on meie rühma lapsed õppima asunud ka Tartu Hiie Kooli ja Tartu Herbert Masingu Kooli.

Tasandusrühm on mõeldud eelkõige kõneprobleemidega lastele, kuid sageli kaasnevad kõnearengut puudutavate muredega ka muud erivajadused. Näiteks on meil rühmas lapsi, kellel on diagnoositud aktiivsus- ja tähelepanuhäire või pervasiivne arenguhäire. Viimati nimetatud diagnoosiga lapsel on lasteaias abiks tugiisik.

Rühmas toimetame koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava ja lasteaias õppekava alusel. Oleme oma töö paremaks planeerimiseks ning läbiviimiseks kasutusele võtnud kuuplaani. Tunneme, et kuuplaani järgi tegutsemine annab meile võimaluse arvestada rohkem laste individuaalsusega. Ühe kuu kohta seame mitu eesmärki ja jälgime, et need vastaksid laste vanusele, võimetele ja oskustele. Päevad rühmas on väga erinevad ning konkreetsete tegevused päevaks arutame igal hommikul läbi rühma meeskonnaga, kuhu kuuluvad kaks õpetajat, õpetaja abi, logopeed ja tugiisik. Tegevuste läbiviimisel lähtume alati lastest ja nende meeleoludest. Nii nagu teistel lasteaias rühmadel toimuvad meilgi muusika- ja liikumistegevused

ning ujumine treeneri juhendamisel. Kuna kõne areng on seotud rütmitunnetusega, siis leidsime koostöös muusikaõpetajaga võimaluse teha lisaks kahele plaanilisele muusikategevusele nädalas lastele ka üks rütmikategevus. Selle käigus mängivad lapsed ringmänge, tutvuvad mitmesuguste muusikainstrumentide ja rütmipillidega ning tantsivad. Liikumistegevusi on lastel nädalas kaks, üks neist õues ning teine saalis. Saalitegevuses on rühm jagatud võimete ja oskuste järgi pooleks. Ujumis käime üks kord nädalas kahes grupis – ühes grupis on juba osavamad suures basseinis ujuvad ja teises grupis on väiksemad lapsed, kes harjuvad alles veega neile turvalises väikses basseinis.

Rühma igapäevategevustes arvestame, et kõnearenguga on tihedalt seotud lapse peenmotoorika areng. Teeme rühmas kolm eesmärgistatud kunstitegevust nädalas. Lisaks on lastel igal ajal võimalus kasutada iseseisvalt erinevaid kunstivahendeid või tegeleda muude peenmotoorikat arendavate tegevustega. Kuuplaani koostades püüame neile pakkuda võimalikult palju käelisi tegevusi erinevates tehnikates, mitmesuguste materjalide ja vahenditega: maalimine, voolimine, rebimine, lõikamine, kleppimine, joonistamine, lükkimine jne.

Sellest õppeaastast alates oleme lastega korra kuus käinud saviringis lasteaias lähedal asuvas Kõrveküla Põhikoolis. Koolis on olemas võimalused ja vahendid saviga toimetamiseks ning

juhendaja, kes õpetab lastele erinevaid voolimistehnikaid. Saviga voolimine on käelist tegevust arendav loovteraapiline tegevus, mis aitab kaasa tunnetustegevuse arengule ning silma-käe koostööle. Lisaks aitab see leevendada pingeid ning tulla paremini toime oma emotsioonidega. Lastele meeldib saviringis väga, nad tegutsevad seal vaikselt ja keskendunult. Saviringis saavad lapsed osaleda sellises loomeprotsessis, kus lõpptulemuse saavutamiseks tuleb läbi teha mitu etappi ning nad mõistavad, et selleks kulub tavapärasest rohkem aega. Kaks korda kuus teeme kokandust, mille käigus lubame lastel võimalikult palju ise toimetada. Oleme teinud erinevaid kooke, pirukaid, smuutisid, puuviljasaalateid, vahleid ja võileibu.

Nii nagu kõik teised lasteaiarühmad käime meiegi lastega õppekäikudel, teatris, kinos ja muuseumis ning võtame osa kõikidest lasteaias ühisüritustest. Kaasamise eesmärgil oleme käinud väljasõitudel koos mõne teise rühmaga. Tavarühmast poole väiksem laste arv võimaldab õpetajal tegeleda iga lapsega individuaalselt tema eripäradega arvestades. Meie lasteaias tasandusrühmast saadud kogemus näitab, et mida noorem eas erivajadusega laps meiega liitub, seda paremad on tema arengulised võimalused ja tulevikuväljavaated. Praeguseks on ka vanemate ebakindlus tasandusrühma suhtes asendunud mõistmise ja arusaamaga, et selline rühm on kõneprobleemidega lapsele võimalus, mitte karistus.

Marutaud ja lemmikloomade kohustuslik vaktsineerimine

Tekst: Katrin Sisask, Tartu valla
Kuukirja peatoimetaja
Info: Põllumajandus- ja toiduamet

Marutaud on surmaga lõppev närvisüsteemi kahjustav viirushaigus, millesse nakatuvad nii loomad kui ka inimesed. Marutaud on surmav, aga sajaprotsendiliselt ennetatav haigus.

Vaktsineeri oma lemmikloom!

Marutaud on surmavaim nakkushaigus maailmas ning sellesse sureb igal aastal vähemalt 70 000 inimest ning lugematul arvul kodu- ja metsloomi. Rohkem kui 95% inimese haigestumistest saab alguse kokkupuutest marutaudihaige koeraga ja taudist on enim ohustatud lapsed.

Kuidas marutaud levib?

Marutaudi viirus levib süljega ning tavaliselt nakatatakse haigestunud looma hammustuse tagajärjel. Haigus võib levida ka looma sülje sattumisel silma, ninna, suhu või värsketele haavale. Juhul, kui marutaudihaige loomaga kokkupuutele ei järgne kiiret vaktsineerimiskuuri, kujunevad nakatunud inimesel välja närvisüsteemi häired - ebaloomulik käitumine, hallutsinatsioonid, veekartus, neelulihaste halvatus koos suurenenud süljevooluga. Marutaudile iseloomulike haigustunnuste väljakujunemise korral lõppeb haigus surmaga. Kuidas marutaudi nakatumist vältida? Marutaud on haigustunnuste väljakujunemisel surmaga lõppev haigus, kuid 100% ennetatav. Vaktsineerimine on ainus kaitse marutaudi vastu. Vaktsineeri oma koera ja kassi regulaarselt marutaudi vastu. Tee seda vähemalt üks kord kahe aasta jooksul. Lemmikloomade marutudivastane vaktsineerimine on loomaomaniku kohustus. Ära lase oma loomi hulkuma! Väldi kokkupuuteid

teid võõraste kodu- ja metsloomadega. Ära too metsloomi koju. Õpeta lastele, et võõraid kodu- ja metsloomi ei tohi puududa, isegi kui nad näivad sõbralikuna! Kui sinu lemmikloom saab pureda, siis teavita sellest loomaarsti. Kui saad ise hammustada, pöördu võimalikult kiiresti erakorralise meditsiini osakonda. Lemmikloomadega reisimisel järgi loomadega reisimise reegleid. Enne reisi tutvuta nõuetega Põllumajandus- ja Toiduameti kodulehel.

Kuidas oma lemmikloomale marutaudi vastu vaktsineerida?

Oma lemmiku vaktsineerimiseks pöördu loomaarsti poole. Riik toetab omalt poolt lemmikloomade marutudivastast vaktsineerimist. Juhul, kui pöördud selleks volitatud veterinaararsti poole, tagab riik tasuta vaktsiini (v.a. kompleksvaktsiini), süstitegemise vahendid ning maksab loomaarstile süsti tegemise eest Põllumajandusministri määrusega ettenähtud korras. Vastavalt konkreetsele olukorrale võivad omaniku jaoks vaktsineerimisega kaasned a kulud, mida riik ei kanna nagu visiitdasi, transporditasi, dokumentide vormistamine vms. Täpsemat teavet selle kohta, millised loomaarstid teostavad toetatavat marutudivastast vaktsineerimise teenust saab vastava PTA piirkondlikust esindusest.

Kuidas on marutaud Eestis kontrolli alla saadud?

Kuna viimase marutaudipuhangu jooksul olid põhilisteks haigusekandjateks rebased ja kährikud, siis saadi haigus kontrolli alla tänu rebaste ja kährikute vaktsineerimisele. Selleks külvati lennukitelt metsa vaktsiinsöötasid. Marutaudi taaspuhkemise oht Eestis on endiselt suur. Eesti kuulub marutaudist ohustatud riikide hulka ning varem oli marutaud Eestis väga levinud.

Miks on Eestis marutaudioht siiski suur?

Meie naaberriigis Venemaal on marutaud väga levinud ning haiguse leviala ja juhtumite arv kasvab. Samuti esineb marutaudi paljudes riikides, kuhu reisivad koos lemmikloomadega: Venemaal, Ukrainas, Valgevenes, Poolas, Kreekas, Rumeenias, Bulgaarias ja mujal. Piisab, kui üle piiri tuleb üks nakatunud metsloom või tuuakse haigus sisse vaktsineerimata ja nakatunud lemmikloomaga ning taud võib taas puhkeda.

Kuidas avalduvad lemmikloomal marutaudi tunnused?

- käitumise järsk muutus - suurenenud sõbralikkus või agressiivsus
- suurenenud süljevool
- neelamisraskused
- suurenenud heli- ja valgustundlikkus
- vaaruv kõnnak
- surmaeelselt halvatus

Mida teha, kui kahtlustad oma lemmikul marutaudi?

Marutaudi kahtluse puhul tuleb sellest koheselt teavitada, kas piirkonna esinduse järelevalveametnikku või piirkonda teenindavat volitatud veterinaararsti. Kui sul on küsimusi marutaudi kohta, siis konsulteeeri loomaarstiga.

Anna oma pakendid ära korraldatud jäätmeveo raames

Marjaliis Kivisaar
Tartu valla keskkonnaspetsialist

Pakendijäätmed on mis tahes pakend või pakendimaterjal, mis muutub pärast pakendi kasutamist jäätmeteks. Tartu vallas on korraldatud jäätmeveo raames võimalik tasu eest ära anda pakendijäätmeid. Teenuse tellimiseks tuleb pöörduda AS Ragn-Sells poole. Konteineri/jäätmekoti pakendijäätmete üleandmiseks saab tellida nii eramaja kui ka kortermaja. Hinnakiri on kättesaadav aadressil https://www.ragnsells.ee/wp-content/uploads/2022/06/Hinnakiri_Tartu_vald.pdf

Algas Päästeameti ohuteavituskampania

Elanikkonna ohuteavituskampania fookuses on ohuteavituse vahendid ja kanalid. Lisaks juba kasutusel olnud SMS-teavitusele plaanib riik aasta lõpuks paigaldada üle-eestilise ohusireenide võrgustiku. Kampania on jälgitav online- ja sotsiaalmeedias, videote ja välireklaamina.

EE-ALARM SMS-i testis Päästeamet viimati Tallinna Jõe tänava gaasilekke sündmusel ja sama lahendust kasutas ka Terviseamet Saaremaa veereostuse teavituseks. Ohu korral on oluline jälgida usaldusväärseid riiklikke kanaleid nagu Eesti Rahvusringhäälingu TV- ja raadiokanalid, lehekülgi kriis.ee, olevalmis.ee. Alla on võimalik laadida mo-

biilirakendus „Ole Valmis!“, helistada riigiinfo telefonil 1247. Jooksvat infot saab Päästeameti sotsiaalmeediakanalitest Twitteris ja Facebookis. Plaanitav ohusireenide võrgustiku loomine on elanikkonnakaitse suurim investeering viimase 30 aasta jooksul. Käesoleva aasta lõpuks on kavas paigaldada 100 sireeniposti üle Eesti. Helisignaali edastatakse sõjalise ohu, suurõnnetuste, hädaolukordade (nt kiirgusõnnetus, õnnetus ohtlike keemikaalidega) korral. Sireene hakatakse testima kord kvartalis. Testimisel kasutatakse sama heli, mis reaalse ohu korral. Ohuolukorra teavitamiseks edastatakse minuti pikkune tõusev-langev heli, mida korratakse 30 sekundi järel kolm korda. Sireenide käivitumise

korral tuleb esimesel võimalusel varjuda, otsida lisainformatsiooni ning käitu vastavalt saadud juhistele.

Varjumisel eristatakse: „avalik varjumiskoht“ (mõeldud avalikus ruumis olevatele inimestele varjumiseks), „varjumiskoht“ (kodu või tööruumid, kus inimene ohu hetkel on) ja „varjumisruum“ (akendeta, soovitatavalt betoon/kivi seintega ruum, näiteks vannituba). Lisaks sõjalisele ohule võib varjumine vajalikuks osutuda erakorraliste ilmastikuolude või ulatusliku õhusaaste korral.

Eestil on elanike kaitsmiseks ohuteavitussüsteem ning ohuolukorras järgi ametkondade poolt antavaid juhiseid! Käitu vastavalt, sest ainult nii saab riik sind aidata. Ole valmis, ole teadlik!

Veekogud – suvised sõbrad, kui arvestad ohtudega

Elari Kliiman

Lõuna päästkeskuse
ennetusbüroo ennetuspartner

Eelmisel aastal jättis Eesti veekogudes elu 30, neist Lõuna-Eestis 8 inimest. Seda on küll ligi poole vähem kui üle-eelmisel aastal, kuid endiselt liiga palju. Iga hukkunud inimene on korvamatu kaotus lähedastele ja toob kaasa palju mõõtmatu kurbust. Selle aasta aprillis Ida-Virumaal ja mais Võrumaal uppusid tiikidesse kõigest poolteiseaastased poisid. Väikelastega õnnetusi saab ära hoida ainult neil kindlalt silma peal hoides, lapsi keelates ning vältides lapse vanemateta vee äärde sattumist.

Alkoholijoove on tõsine risk

Täiskasvanud inimeste eelmise aasta uppumisi seob üks must joon – 19 uppunut (71%) olid surma toonud veeõnnetuse ajal alkoholijoobes. Üksikasjalikumalt uppumiste põhjuseid vaagides saab teha järelduse – purjus peaga suplemine, paadisõit ja veekogu järskudel kallastel või purretel tegutsemine on eluohtlik kombinatsioon. Napsisena hoidu veekogudest eemale ning takista saatusliku vea eest sõpru. Eelmise aasta suvel uppus Karksi-Nuias paisjärve purjus peaga ujuma läinud 59aastane mees, Valgas Pedeli jõkke joobes ujuma läinud 26aastane mees, Tartus Anne kanalil vette kukkunud joobes 58aastane

mees, Tartu kesklinnas seltskonnast eraldunud ja üle jõe ujuma asunud joobes 35aastane mees. Kurbi näiteid on mujaltki Eestist hulganisti.

Suvel veekogule minnes kasuta päästevesti

Eelmise aasta 30 uppunud inimesest 25 kaotasid elu mais, juunis, juulis ja augustis. See tähendab, et veeõnnetusi juhtub oluliselt rohkem soojemate ilmadega, kui inimesed seavad vees jahutuse leidmiseks või meelelahutuseks sammud randa. Veekogul paadiga, SUP-lauuga, kanuuga või vesirattaga sõites hoiame mees, et õnnetusel on sinu elu päästjaks päästevest. Vest peab ohutuse tagamiseks olema seljas nii täiskasvanutel kui ka lastel. Ohutuse tagab sobiva suurusega vest, mille rihmad, lukud ja nõõrid on korralikult kinnitatud.

Uju tundub rannas ja hoiu kalda lähedusse

Nõrgema füüsilise ettevalmistuse, ujumisoskuse või tervisega inimesed peaksid vältima ujumist kaldast kaugel ja tugeva lainetuse või kiire vooluga oludes. Ujuma minna on alati turvalisem selleks ettenähtud ja valvega rannas. Ebahütlase põhjareljeefiga ja järsumate kallastega kohas on vetteminek ning sealt väljatulek tõeline väljakutse ning libastumisoht suur. Järsult kaldalt vette sattudes võib lihtsasti silmist kaduda

veest välja saamise koht. Lisaks võivad tundmatus kohas ujumat vee all varitseda ehitusjätmed, puutoikad, pudelikillud või muu praht, mille vastu vette hüppamise või kukkumise tagajärjeks on tõsine vigastus.

Ujume koos!

Ujuma on alati ohutum minna koos pereliikmete või sõpradega. Koos saab teineteisel silma peal hoida ja vajadusel kohe aidata või abi kutsuda. Eriti oluline on see üleskutse lapsevanematele, kes lapsi valvama peavad. Pisipõnnide kõrval ei oska ka suuremad lapsed ohte tajuda ja võivad kriitilisse olukorda sattudes kiiresti abi vajada.

Mitmel pool on omavalitsuste toel ujumiskohtadesse paigaldatud veeohutusstendid. Nendel olevate päästevahendite ja õpetuste toel saab igaüks hätta sattunud inimese elu päästmiseks parima anda. Stendile riputatud päästevahendite kasutamise infoga tasub juba varakult tutvuda. Igal stendil on oma number, mille järgi häirekeskus saab abi kiiresti õigesse kohta saata.

Päästeamet soovib suve eel oma ujumisoskust parandada, täiendada teadmisi veeohutusest ning soovib ohutut suve ja turvalisi veerõõme!

Lisainfot veeohutuse kohta
<https://veeohutus.ee/>

Kui palju ning millal tõuseb maamaks?

Sulev Liivik ja Holger Ehrlich,
Rahandusministerium

Maa-ameti viis 2022. aastal läbi Eestis asuvate maade ümberhindamise, et need vastaksid ligikaudselt turuväärtusele. Tulemustest selgus, et võrreldes 2001. aasta hindamisega on maa väärtus Eestis kasvanud keskmiselt 8,3 korda. Tulenevalt sellest tuleb kohalikel omavalitsustel üle vaadata 2024. aasta maamaksu määrad. Maaomanike rahustuseks võib öelda, et maamaks järgmisel aastal kordades ei suurene, sest rakenduvad maamaksu suurt kasvu ärahoidvad leevendusmeetmed.

Maamaksu määramiseks on maade korraline hindamine vajalik, sest ajas maa rahaline väärtus pidevalt muutub. Praegu makstav maamaks ei arvesta umbes 20 aasta jooksul aset leidnud hinnamuutustega ja seetõttu võib maaomanik, kelle maa väärtus on püsinud muutumatuna või hoopiski langenud, maksta proportsionaalselt suuremat maksu kui inimene, kelle maa väärtus on tõusnud.

Maade hindamise tulemused annavad infot maa ligikaudse turuväärtuse kohta, hõlbustades maadega tehingute tegemist. Tulevikus hakkab maade hindamine toimuma iga nelja aasta tagant.

Uue maksustamishinnaga on võimalik juba praegu tutvuda Maa-ameti veebilehel minu.kataster.ee. Põhjalikum info maade korralise hindamise osas on kättesaadav Maa-ameti kodulehel.

Mis ootab ees 2024. aastal?

Vähendamaks omaniku jaoks maamaksu tõusu suurt mõju, on välja töötatud leevendusmeetmed. Esimese leevendusmeetmena vähendatakse kohalike omavalitsuste määratavate maksumäärade ülempiire. Kui senini on maksimaalne maksumäär kuni 2,5% maa maksustamishinnast, siis alates 2024. aastast on maksimaalne maksumäär 1% maksustamishinnast (vt sihtotstarvete kaupa tabelist nr 1).

Iga kohaliku omavalitsuse volikogu kehtestab oma määrusega alates 1. jaanuarist 2024. a rakenduvad kolm eraldi maksumäära: elamumaale ja maatulundusmaa õuemaale kõlvikule, maatulundusmaale (v.a õuemaale kõlvik) ja kõikidele muudele maadele. Uued maamaksu määrad peavad volikogud vastu võtma hiljemalt 2023. aasta 1. juulil.

Lisaks maksimaalse maksumäära lange-

Tabel 1. Kehtivad ning kehtestatavad maksimaalsed maksumäärad, sihtotstarvete ning kõlvikute lõikes.

Maa sihtotstarvete grupid	Kehtiv maksimaalne maksumäär	Uus maksimaalne maksumäär	Maksimummäär vähenemine
Elamumaa ja maatulundusmaa õuemaale kõlvik	2,5%	0,5%	5 korda
Maatulundusmaa haritava maa ja loodusliku rohumaa kõlvikud	2,0%		4 korda
Maatulundusmaa metsa- ja muu maa kõlvikud	2,5%	1,0%	5 korda
Ärimaa, tootmismaa ja kõik muud sihtotstarbed			2,5 korda

tamisele on rakendatud maamaksu kasvupiirangut, mis näeb ette, et maamaks ei saa tõusta rohkem kui 10% võrreldes varasema aastaga. Kui 10% on vähem kui 5 eurot, siis kasvab maamaks 5 euro võrra.

neb kodualuse maa maksuvabastus täies ulatuses sellistele kodudele, mis asuvad ühes hoones koos mõne äripinnaga. Inforuumis orienteerumist raskendavad hetkel valitsuses toimuvad arutelud selle

Tabel 2. Maamaksu tõusu kaitsemehhanismi rakendumise näited.

Objekt	Maamaks 2023. aastal	Arvutatud maksimaalne maamaks 2024. aastal*	2023 +10% (+5€ kui 10% alla 5€)	Eeldatav maamaks 2024. aastal
Maatulundusmaa (põllumaa) Peipsiääre vald 169177 m ²	73,4	388,89 (0,5%)	80,74	80,74 (2023 + 10%)
Maatulundusmaa (metsamaa) Kuusalu vald 82897 m ² , mereäärne	21,39	14,49 (0,5%)	23,53	14,49 (2024 uus hind ja uus määr)
Elamumaa Kose vald 997 m ²	32	204,335 (0,5%)	35,2	37 (2023 + 5€)
Tootmismaa/ärimaa Pärnu linn 8679 m ²	386,01	1522,3 (1%)	424,61	424,61 (2023 + 10%)

* Paljud kohalikud omavalitsused on juba avalikkusele teada andnud, et nemad maksimaalset lubatavat maksumäära ilmselt ei kehtesta.

Maamaksu kasvupiirangu kehtivuse kohta on erandeid. Näiteks, kui on muutunud maa sihtotstarve põllumaast ärimaaks, siis sellisel juhul oleks inimese maamaks olnud suurem ka ilma maa korralise hindamiseta ja maamaksu kasvupiirangut sellisel kujul rakendada ei saa. Kui muutub katastriüksuse sihtotstarve või pindala, siis arvutatakse maksustamishind ümber nii, nagu oleks katastriüksus sellisena eksisteerinud 2022. aasta hindamise ajal.

Lisaks säilib 2024. aastal kodualuse maa maksuvabastus ning uue meetmena laie-

üle, mida soovitakse maamaksuseaduses muuta. Kinnitame, et 2024. aastal rakenduvad muudatused sellisel kujul, nagu need on käesolevas artiklis selgitatud. Valitsus plaanib arutada maamaksu tõusu piirangutest ja kodualuse maa maksuvabastusest loobumist, kuid seda enne 2025. aastat ei juhtu. Kuna kohalikud omavalitsused saavad määrata tõusu edaspidi ise otsustada, peab neil olema piisav aeg selleks. Rahandusministerium ja regionaalministerium töötavad maamaksu muutmise ettepanekud välja suve jooksul.

Ettevõtja Tartu vallas, Vooremaa piirkonnas – tule meie sekka!

Ühel veebruarikuu õhtul said kokku Jääaja Keskuse, Vudila Mängumaa, Elistvere Loomapargi, Saadjärve Katamaraaniklubi ja Ekas OÜ esindajad. Kõigi ettevõtjate peades mölkus üks mõte. Tahaks teha rohkem koostööd. Mis oleks, kui kirjutaks projekti, prooviks leida toetust kohaliku ettevõtluse arendamiseks, turundaks piirkonda koos?

Järgmine kohtumine toimus märtsis, siis oli kaasatud juba ka Juulamõisa kohvik. Sündis otsus kirjutada projekt LEADERi taotlusvooru kohaliku ettevõtlusvõrgustiku loomiseks. Mõeldud, tehtud! Projekt sai kirjutatud ja loodud MTÜ Viie Järve Võrk, mille põhikirja järgne eesmärk on luua Tartumaal Tartu vallas asuva Saadjärve ääres ja selle

ümbruses ettevõtlus koostöövõrgustik läbi mille tõsta ettevõtlusaktiivust ning kaasata kogukonda. Ühingu põhitegevusteks on koostöövõrgustiku arendamine ja ettevõtjate koolitamine; kohalike traditsioonide säilitamine ja tutvustamine; kohalike inimeste ettevõtlusaktiivsuse tõstmine erinevate sündmuste ja tegevuste kaudu.

Tänaseks oleme saanud oma projektile jaatava vastuse ja esimesed tegevused on käima lükatud. LEADER projekt on ainult üks osa sellest mida saame koos teha. See jõustab ja innustab meid, et jõuaksime kiiremini üheskoos oma unistustele lähemale.

Hea ettevõtja Tartu vallas, Vooremaa piirkonnas! Kui sa tunned, et see teema sind huvitab, soovid olla selle võrgustiku liige, paremini tundma õppida teisi ettevõtjaid ja koostöö võimalusi, siis

võta julgelt ühendust. Me ootame sind! **Kutsume sind piirkonna koostöövõrgustiku ja kohaturunduse visiooni ajurünnakule** Indrek Maripuuga Loovusaidast 3. juulil Tabivere randa Parvlaevale Lennuk.

Rohkem infot: Katrin Sisask, e-posti aadress katrinsisask@gmail.com, tel 5627 0280.

Vesneri külas muutusid liiklusmärgid!

Kui varem oli lubatud kiirus 50km/h, siis nüüd on 30km/h. Kuna uus märk paigaldati vana märgi asemele, siis võib see esialgu igapäevastele liiklejatele märkamatuks jääda.

Vesneri küla elanikud.

RAAMATUKOGUDE LAHTIOLEKU AJAD SUVEPERIOODIL

	E	T	K	N	R	L
KÕRVEKÜLA	11.00–18.30	11.00–18.30	11.00–17.00	11.00–17.00	11.00–17.00	
LÄHTE						
26.06–21.06	9.30–15.00	12.30–18.00	9.30–15.00	9.30–15.00	9.30–15.00	
24.07–18.08		12.30–18.00	9.30–15.00	9.30–15.00		
TAMMISTU		10.00–16.00	10.00–16.00	10.00–16.00		
Perioodil 17.07–31.07 suletud.						
VEDU		11.00–18.00		11.00–18.00		
Perioodil 26.06–23.07 ja 07.08–13.08 suletud.						
ÄKSI	10.00–17.00	10.00–20.00	10.00–17.00	10.00–17.00	10.00–17.00	
20.06–31.07	10.00–17.00	10.00–19.00	10.00–17.00	10.00–17.00	10.00–17.00	
Perioodil 01.08–25.08 suletud.						
TABIVERE	9.00–19.00	8.00–18.00	8.00–18.00	8.00–18.00	9.00–15.00	
19.06–31.08	10.00–17.00	10.00–17.00	10.00–17.00	10.00–17.00	10.00–15.00	
MAARJA-MAGDALEENA	9.00–17.00	9.00–17.00	9.00–17.00	9.00–17.00	9.00–15.00	Iga kuu 1. 10.00–14.00
Perioodidel 12.06–18.08, 26.06–02.07, 17.07–30.07 ja 21.08–07.09 suletud.						
ELISTVERE	9.00–15.30	9.00–15.30	9.00–15.30	9.00–18.00	9.00–15.30	
19.06–11.07 14.08–19.08				9.00–18.00		
LAEVA		9.00–12.30 13.00–17.30	9.00–12.30 13.00–18.30	11.00–12.30 13.00–18.00	9.00–12.30 13.00–16.00	
Perioodil 04.07–04.08 suletud.						
PIIRISSAARE		9.00–14.00		9.00–14.00		

TEENUSED

Müüa lõhutud küttepuud. Tel 53457403 ja 53403583 Askafor OÜ

Muru niitmine, trimmerdamine, heki lõikus, okste äravedu, kruntide, kor-rastus 5897 7133

Elektritööd Tartumaal, PalmWood OÜ, + 372 5024920

Aitame seadustada hooneid, kasutuslu-bade taotlemine. Tel: 56993014, E-mail: info@ehitusdokument.ee, Ehitusdoku-ment OÜ.

NÄOJOOGA KOOLITUS

ÕHINA ÕPITOAS

13. JUULIL KL 19.00-20.15
TULE, SAA OSA IMELISEST
MAAILMAST NAHA
NOORENDAMISEL A`25.-

ETTEREGISTREERUMINE
INFO@FACEYOGAESTONIA.EE

Näojoogaga teeme imesid - taastame naha kollageeni tootmise, muudame naha elastsemaks, lödvestame pinges alasid ja pingutame lõtvunud alasid. Saavutame kontrolli miimikalihaaste üle, vähendame ja/või ennetame vananemise ilminguid. Grupi suurus on väga limiteeritud. Koolitaja on Kristel Tobreluts, rahvusvaheliselt sertifitseeritud näojooga treener. Registreerumine aadressil info@faceyogaestonia.ee

Lähte Raamatukogus
19.juuni kuni 21.juuli
Tartu Laulupeomuseumi
rändnäitus „Laulev naaber“

Tule meile tööle!
Otsime oma meeskonda

TOOTMISJUHTI

Sinu peamised tööülesanded on:

- akende, uste ja fassaadisüsteemide tootmise planeerimine;
- tootmise ressurside planeerimine ja efektiivsuse tõstmine;
- lamelilise ring sellega kaasneva informatsiooni liikuvuse tagamine;
- tootmise ja toodete kvaliteedi eest vastutamine;
- tootjate juhtimine;
- materjali tellimine

Karuka tuled:

- tootmise ja tramineerimise kogemus;
- inglise keele oskus;
- täpsus, hea pingetaluvus ja korrektsus ajaajamises;
- võimekust võtta vastu otsuseid ning lahendada lüpsid probleemid;
- hea arvutioskus

Omalt poolt pakume:

- täistööajaga töökohta kiiresti arenevas ettevõttes
- ametialaseid arenguvõimalusi
- konkurentsivõimelist pöördasu ja sotsiaalkompensatsiooni
- ühiskirjutusi ja koolitust

Tööaeg: E-R 8.00-17.00

Töökoht: Äksi küla, Tartumaa (linnapiirist ca 10 minutit sõitu)

Kandideerimiseks saada elukohtajelutis koos palgasooviga priit@sei.com.ee;

Lisainfo telefonil +372 526 6460.

SeiCom on Eesti kapitalil põhinev ettevõtte, kus toodetakse PVC-, puit- ja alumiiniumaknaid, -küsi ja -sissuõõtsisüsteeme. Lühiküsi: www.sei.com.ee

Britta Benno
POLAARULM
3. juuni - 24. september

Jäaja Keskus,
Saadjärve 20, Äksi, Tartumaa

TAMMISTU KÜLA JAANITULI
23. juuni kell 19:00

Võta oma
piknikukorv hea ja
paremaga ise kaasa!

Meeleolu hoiab üleval ansambel "Sinu Naine"

ÜRITUS ON
TASUTA!

LISAINFO: 53001922 või
tammistu.raamatukogu@tartuvald.ee

Õhtut juhhib Tõnis Milling

23.06. 2023 kell 20

Maarja-Magdaleeena
puhkealal

Vahepaladeks tantsumuusikale lustlikud rahvamängud täiskasvanutele ja lastele. Parimatele auhinnad.

Õnneloo

Jaanitule süütame kell 21.30

Pärast südaööd DJ Rein

Toitlustab rändbaar PEEKER

Pilet 5 €

Lapsed kuni 12. aastat tasuta

JAANIÕHTU

Tantsuks
ansambel

EPITSENER

karu ahjud
pottsepatööd

Ahjud, pliidad, kaminad, korstnad.

Ehitus ja remont. Tel: 51463888.

E-post: info@karuahjud.ee

KOGUKONNAPÄEV
ÄKSI AVATUD ÕUED
TULEB TAAS
13. AUGUSTIL.

Äksi
avatud
õued

Ava oma õu sinagi!

Anna oma mõttest teada
Katrini Sisaskile e-posti aadressil
katrinsisask@gmail.com,
või tel. 5627 0280.

Virve ja Juhani Reissalu

65. pulma-aastapäeval
õnnitlevad sõbrad Tammistust.

Pildil 8. juunil 1958 laulatus Peetri kirikus

Tantsuõhtud Kõrvekülas
Väägvere Pusunakoori ja sõpradega

Tule naudi tasuta puhkpillimuusikat
iga neljapäeva õhtul kell 20
Kõrveküla Põhikooli ees!

29.06 Väike-Maarja Pusunakoor
06.07 Äge Brass
13.07 Pärnu-Jaagupi Pusunakoor
20.07 Saku Puhkpilliorkester
27.07 Rapla Pusunakoor ja
Pühajärve-Rõngu Puhkpilliorkester
03.08 Väägvere
Pusunakoor

Kohapeal
avatud ka
Torditoimetuse
kohvik!

TARTU VALD ALLEL PUSUNAKOORI KESKUS

Projekt on rahastatud Korraldab MTÜ kohaliku omaalgatuse programmist. Väägvere Pusunakoor.

Palju õnne pisipõnni
sünni puhul!

DEVON KRAUS	05.05.2023
MARGARET ALLAS	08.05.2023
ITI EHRPAIS	09.05.2023
AUREELIA TOOTMAA	12.05.2023
SÄDELY KOOSKORA	15.05.2023
TREVOR ÕUN	17.05.2023
LUKAS LEHESTIK	21.05.2023
MARIA AURELIA JÄRV	23.05.2023
ULJANA DEDEVITŠ	24.05.2023

Evi ja Arnold

Küllap on käsikäes käia hea
koos lõppevad muredki pea.
Õnnitleme kuldpulmapäeva puhul!

Prk Tallmeister, Padar, Kaasik, Jõgi,
Maasik, Vihtol

Kallis Salme! 100

Saja aasta pärast
kordub jälle kevade
kuid ilusam ta veel koos Sinuga
Õnnitleme suurel juubelil

Renate, Madli, Evi, Reet, Eda.

Reet ja Ilmar!

Kuldne on sõrmus, mis liitnud Teid ühte
viiskümmend aastat kantud kui truuduse tähte.
Kaunis on sära mida ta heidab
suur on armastus mida ta peidab.
Õnnitleme kuldpulma aastapäeval!

Salme, Renate, Madli, Evi, Eda.

*Kai, Maia, Maria,
Ene, Marika!*

Tõttavad, tõttavad aastate read,
toogu nad teile vaid head!
Palju õnne!

Maarja-Magdaleena Maarahva Selts

Kallis Salme - 100!

Nii kaunitult säramas päike,
sest koitnud on juubelipäev.
Me südamest soovime Sulle,
et tervis ja õnn oleks jääv!

Elistvere raamatukogu piiblisõbrad

CAR WRAPPING
Al
Wrappstudio
EST 2023

- Autode ja detailide kiletamine
- Reklaamkleebiste paigaldus
- NANO-kaitse klaasidele

Info ja kontakt:

- ✉ alwrappstudio@gmail.com
- 📱 @alwrappstudio
- ☎ +372 5309 9973
- 📍 Tartumaa, Võibla küla, Hundi

9. juulil kell 15.00
Lähte kalmistupüha.
Info tel 5661 8215.

Meie hulgast
lahkunud

VILHO MERISTE
10.07.1954 – 10.05.2023

INGRID KASK
27.02.1934 – 13.05.2023

TOIVO MARTIS
21.02.1969 – 14.05.2023

LEILI KURS
15.12.1929 – 18.05.2023

LEHO TÕNNE
28.06.1939 – 25.05.2023

TARTU VALLA

JAANITULI

VASULA PUHKEALA × 22.06.2023 ALGUSEGA KELL 18.30
21:00 jaanilõkke süütamine

SÜNDMUS ON TASUTA

Tantsuks mängib:
Ivo Linna ja Supernova
Kruuv

Õhtut juhib:
Raul Kivi

Tartu linna

JAANITULI

Raadi mõisapargis 23. juunil

17-20 PEREPÄEV
20-01 TANTSUÕHTU

Tasuta!

SVJATA VATRA
LEGEND
NEDSAJA KÜLA BÄND

JUUNI

23.06 kell 17 Tartu linna jaanituli Raadi mõisapargis.

Ansamblid: Legend, Svjata Vatra, Nedsaja Küla Bänd.

Tegevused lastele. Sissepääs prii.

JUULI

8.07 kell 10–18 külastusmäng

Unustatud Mõisad Raadi mõisapargis. Giidituurid igal täistunnil.

9.07 kell 10–18 külastusmäng

Unustatud Mõisad Raadi mõisapargis. Giidituurid igal täistunnil.

11.–13.07 suvine lastelaager

“Suur suveseiklus”,

vajalik eelregistreerimine

15.07 kell 19 Mari Jürjensi ja Vaiko

Epiliku kontsert **“Elust enesest”**

ERMi HEIMTALI MUUSEUMIS JA HEIMTALI RINGTALLIS

17.06 kell 12 tuur vaibanäitusel

koos **Anu Rauaga**

1.07 kell 12 tuur vaibanäitusel

koos **Anu Rauaga**

8.07 kell 16 tuur vaibanäitusel

koos **Jaan Tammsaluga**

ERMis AVATUD NÄITUSED

◆ **“Õige keha, vale keha?”**

◆ **“Nelja jalaga maa peal.**

Eesti talutool”

◆ **“Sõnumid kolmnurgas.**

Näitus Eesti XX sajandi

suveniirrätkutest”

◆ **“Pere pildid. Perekond Raua**

kunstikogu” (kuni 13. juuli)

◆ **“Elu läbi maatriksi”**

◆ **Kursi koolkonna näitus**

(kuni 2. juuli)

◆ **“Prügi uued sihid”** (kuni 7. juuli)

◆ **“Tribaalrebased”** (kuni 17. juuli)

TARTU VALLA KULTUURIKALENDER

Ajas muutuv kultuurikalender on leitav aadressil: www.kultuurikava.ee

NB! Kõik soovijad saavad oma sündmuse kalendrisse ise märkida. Loo konto, logi sisse ja lisa sündmus! Siis ei ole vaja eraldi Kuukirjale sündmusest märku anda.

JUUNI – JUULI 2023

22. juuni Kell 18.00	Tartu valla jaanipäev Vasula puhkealal. Esinevad Väikeste Löötspillide Ühing ja Kukerpillid. Öhtujuht Juhan Krull. Tasuta.
23. juuni Kell 17.00	Tartu linna jaanituli Raadi mõisapargis. 17–20 perepäev, 20–01 tantsuõhtu. Esinevad Sviata Vatra, Legend ja Nedsaja Küla Bänd. Tasuta
23. juuni Kell 19.00	Tammistu küla külaplatsil jaanituli. Tantsuks mängib ansambel „Sinu Naine“. Tasuta.
23. juuni Kell 20.00	Jaaniõhtu Maarja-Magdaleena puhkealal. Tantsuks ansambel Epitsenter. Pilet 5 €.
23. juuni Kell 20.00	Jaaniõhtu Laeva Kultuurimajas. Esinevad Laeva Naisrühm Kanarbik ning mustlastantsurühmad Maljarka ja Tseritsa.Tasuta
26. juuni Kell 12.00	Iga kuu viimane kolmapäev ürituste sari „EAKATE TUND“. Tammistu Raamatukogu-Külakeskuses.
29. juuni Kell 20.00	Tantsuõhtud Kõrvekülas Väägvere Pasunakoori ja sõpradega. Tantsuks mängib Väägvere Pasunakoor ja Väike-Maarja Pasunakoor. Tasuta
6. juuli Kell 20.00	Tantsuõhtud Kõrvekülas Väägvere Pasunakoori ja sõpradega. Tantsuks mängib Väägvere Pasunakoor ja Äge Brass. Tasuta
8. juuli Kell 12.00	Otslava külapäev ja kontsert. Traditsiooniline Otslava külapäev spordivõistluste ja kultuuriprogrammiga. Pilet 7 €
8.–9. juuli	Kogukonnapäev Hoovifestival Raadi alevis ja Kõrveküla alevikus.
13. juuli Kell 20.00	Tantsuõhtud Kõrvekülas Väägvere Pasunakoori ja sõpradega. Tantsuks mängib Väägvere Pasunakoor ja Pärnu-Jaagupi Pasunakoor. Tasuta
14. juuli Kell 20.00	Suvepidu Maarja-Magdaleena puhkealal. Muusikat teeb ansambel Härra Kuu. Kell 22.00 tuleshow efektidega. Pilet 8 € / 10 €
15. juuli Kell 15.00	Väägvere Wolk IV Väägvere külaplatsil. Tasuta.
15. juuli Kell 18.00	Eesti Maalikunstnike Liidu näituse avamine Galeriis No1.
16. juuli Kell 18.00	Marten Kuninga ja Robert Linna kontsert Jääaja Keskuses. Ühtlasi algab Jääaja Keskuse 11. sünnipäeva nädal.
20. juuli Kell 20.00	Tantsuõhtud Kõrvekülas Väägvere Pasunakoori ja sõpradega. Tantsuks mängib Väägvere Pasunakoor ja Väike-Maarja Pasunakoor. Tasuta
20.–23. juuli	WRC Rally Estonia. 20. juuli kell 20.05 SSS1 Tartu vald 1, 22. juuli kell 20.24 SSS17 Tartu vald 2, Majoraadi park, Raadi
22. juuli Kell 11.00	Äksi [eel]arvamusfestival , mille teemaks on toit ja keskkond.
27. juuli Kell 20.00	Tantsuõhtud Kõrvekülas Väägvere Pasunakoori ja sõpradega. Tantsuks mängib Väägvere Pasunakoor ja Väike-Maarja Pasunakoor. Tasuta
3. august Kell 20.00	Tantsuõhtud Kõrvekülas Väägvere Pasunakoori ja sõpradega. Tantsuks mängib Väägvere Pasunakoor ja Väike-Maarja Pasunakoor. Tasuta
5. august Kell 12.00	Maarja-Magdaleena piirkonna külade 5. kodukohvikutepäev.
5. august Kell 13.00	Perepäev Vedu külas. Kavas erinevad põnevad ja sportlikud tegevused nii lastele kui suurtele. Lähem info Vedu raamatukogu.
12. august Kell 15.00	Tammistu Külapäev.
13. august	Äksi avatud öued.

■ KÕRVEKÜLA

■ LAEVA

■ LÄHTE

■ KOOGI

■ PIIRISSAAR

■ RAADI

■ KÄRKNA

■ ÄKSI

■ TABIVERE

■ mitmes kohas

■ TAMMISTU

■ VASULA

■ VEDU

■ MAARJA-MAGDALEENA

